

บทความวิจัย

เรื่อง สำนวนเงินที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ

โดย

นางสาวรวีวรรณ จิราภรณ์ไพศาล

รหัสนักศึกษา 05580624

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชื่อบทความวิจัย	สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ
ผู้เขียน	นางสาวรวีวรรณ จิราภรณ์ไพศาล
อาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิจัย	รองศาสตราจารย์สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ
สาขาวิชา	เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะโครงสร้างทางภาษาของสำนวน ความหมายของสำนวน รวมถึงภาพสะท้อนที่ปรากฏผ่านสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ โดยมีวิธีการศึกษาจากการรวบรวมข้อมูลสำนวนจีนจากหนังสือต่าง ๆ จำนวน 6 เล่ม ซึ่งสามารถคัดแยกสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะได้จำนวน 88 สำนวน

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะทางโครงสร้างทางภาษาของสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะนั้น ส่วนใหญ่มีจำนวน 4 คำ การสัมผัสของพยัญชนะ สระและการซ้ำคำปรากฏทั้งในวรรคเดียวกันและระหว่างวรรค ส่วนโครงสร้างทางไวยากรณ์พบว่า สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะนั้นสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ สำนวนที่เป็นวลี และสำนวนที่เป็นประโยค ด้านความหมายของสำนวนพบว่า ยังมีการสื่อความหมายแฝงไว้ในสำนวน เช่น **ปาก ริมฝีปากและฟัน** หมายถึง การพูดและความสัมพันธ์ที่ต้องพึ่งพาผลประโยชน์กัน **หน้า** หมายถึง เกียรติยศ ศักดิ์ศรีและภาพลักษณ์ เป็นต้น ส่วนการศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏผ่านสำนวนพบว่า สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ สะท้อนให้เห็นถึงธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภูมิประเทศของประเทศจีนที่มีภูเขา แหล่งน้ำสำคัญ รวมถึงการเลี้ยงสัตว์ นอกจากนี้ยังสะท้อนทัศนคติเรื่องเกียรติยศ การดำเนินชีวิต ความเชื่อเรื่องสิ่งเหนือธรรมชาติและการเคารพนับถือเทพเจ้า

คำสำคัญ : คำเรียกอวัยวะ, ภาษาจีน, สำนวนจีน

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยเรื่องสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 450109 การศึกษาเอกเทศ (INDEPENDENT STUDY)

บทความวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความช่วยเหลือจากรองศาสตราจารย์ สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ อาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิจัยที่ได้สละเวลาในการให้ความรู้ คำปรึกษาและคำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการค้นคว้าและสามารถนำมาวิเคราะห์ วางแผนและสรุปข้อมูลในงานวิจัยได้อย่างราบรื่น อีกทั้งยังตรวจทานแก้ไขบทความวิจัยนี้อย่างละเอียด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะอักษรศาสตร์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนวิชาความรู้ทางด้านต่าง ๆ ทั้งด้านสังคมศาสตร์และภาษา รวมถึงสั่งสอนด้านคุณธรรมจริยธรรมผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยสามารถพัฒนาตนเองดียิ่งขึ้น

ท้ายที่สุดขอขอบพระคุณบิดา มารดา และพี่สาว ที่สนับสนุนการศึกษา ช่วยเหลือและให้กำลังใจมาโดยตลอด ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ที่ให้คำปรึกษาและให้กำลังใจเสมอมาจนบทความวิจัยเล่มนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ หากมีข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดประการใด ข้าพเจ้าก็ขออภัยไว้ ณ ที่นี้

รวิวรรณ จิราภรณ์ไพศาล

สารบัญ

บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	ฉ
บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
ขอบเขตของการศึกษา.....	4
นิยามศัพท์	4
วิธีการดำเนินการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการถอดเสียงภาษาจีนด้วยสัทอักษร	6
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสำนวนจีนและสำนวนต่างประเทศ.....	11
ผลการวิจัย.....	17
โครงสร้างทางภาษาของสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	17
1. จำนวนคำ.....	17
2. สัมผัส.....	23
3. การซ้ำคำ	28
4. โครงสร้างทางไวยากรณ์.....	30
ความหมายของสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	37

1. ส่วนวนที่มีคำว่า "หัวใจ" (心)	37
2. ส่วนวนที่มีคำว่า "มือ, ฝ่ามือ" และ "เท้า" (手, 巴掌, 脚 และ 足)	39
3. ส่วนวนที่มีคำว่า "ปาก ริมฝีปาก และ ฟัน" (口, 嘴, 唇 และ 呀)	41
4. ส่วนวนที่มีคำว่า "ตา, ลูกตา" (眼, 目 และ 睛)	42
5. ส่วนวนที่มีคำว่า "หน้า" (脸, 面, 颜 และ 面目)	44
6. ส่วนวนที่มีคำว่า "หู" (耳)	45
7. ส่วนวนที่มีคำว่า "หัว" (头)	46
8. ส่วนวนที่มีคำว่า "กระดูก" (骨)	46
9. ส่วนวนที่มีคำว่า "น้ำลาย" (涎 และ 津)	47
10. ส่วนวนที่มีคำว่า "อวัยวะภายใน" (肺腑)	48
11. ส่วนวนที่มีคำว่า "จมูก" (鼻子)	48
12. ส่วนวนที่มีคำว่า "ท้อง" (肚)	48
ภาพสะท้อนส่วนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	49
1. ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	49
2. เกียรติยศและศักดิ์ศรี	51
3. ลักษณะนิสัยในการดำเนินชีวิต	52
4. คติความเชื่อ	53
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	55
สรุปผลการวิจัย	55
อภิปรายผลการวิจัย	57
ข้อเสนอแนะ	58

บรรณานุกรม	59
ภาคผนวก	61
ประวัติผู้วิจัย	77

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 สัดส่วนของสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	5
ตารางที่ 2 สัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะที่อยู่ในวรรคเดียวกัน.....	24
ตารางที่ 3 สัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะที่อยู่ระหว่างวรรค	27
ตารางที่ 4 การซ้ำคำในวรรคเดียวกัน	28
ตารางที่ 5 การซ้ำคำระหว่างวรรค.....	29

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สำนวนมีบทบาทต่อการใช้ภาษาของมนุษย์เป็นอย่างมาก นอกจากสำนวนจะถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นภาพพจน์ที่ชัดเจนแล้ว สำนวนยังเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการอบรมสั่งสอนชี้แนะให้เป็นคนดีด้วย สำนวนจึงถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จะสามารถสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิต วัฒนธรรม รวมไปถึงลักษณะของกลุ่มชาติพันธุ์ ดังนั้นการศึกษาสำนวนจึงมีความสำคัญ เพราะจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้ศึกษาได้เข้าใจทัศนคติ โลกทัศน์ วัฒนธรรมต่าง ๆ ของชนชาตินั้นได้อย่างชัดเจน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของสำนวนไว้ว่า น. ถ้อยคำที่เรียบเรียง, โวหาร, บางทีก็ใช้ว่า สำนวนโวหาร เช่น สารคดีเรื่องนี้สำนวนโวหารดี ความเรียงเรื่องนี้สำนวนโวหารลุ่ม ๆ ดอน ๆ ; คติ เช่น ปิดสำนวน ; ถ้อยคำหรือข้อความที่กล่าวสืบทอดกันมาช้านานแล้ว มีความหมายไม่ตรงตามตัวหรือมีความหมายอื่นแฝงอยู่ เช่น สอนจระเข้ให้ว่ายน้ำ ฆ่าไม้ดีโทษปีโทษกลอง, ถ้อยคำที่แสดงออกมาเป็นข้อความพิเศษ เฉพาะภาษาหนึ่ง ๆ เช่น สำนวนฝรั่ง สำนวนบาลี, ชั้นเชิงหรือท่วงทำนองในการแต่งหนังสือหรือพูด เช่น สำนวนเจ้าพระยาพระคลัง (หน) สำนวนยาขอบ สำนวนไม้ เมืองเดิม ; ลักษณะนามที่ใช้เรียกข้อความหรือบทประพันธ์รายหนึ่ง ๆ เช่น อิเหนามีหลายสำนวน บทความ 2 สำนวน

กาญจนาศพนธ์ (นามแฝง : 2513) ได้อธิบายความหมายของ “สำนวน” ไว้ดังนี้

คำพูดของมนุษย์เราไม่ว่าชาติใดภาษาใด แยกออกได้กว้าง ๆ เป็นสองอย่าง อย่างหนึ่งพูดตรงไปตรงมาตามภาษาธรรมดา พอพูดออกมาก็เข้าใจกันได้ทันที อีกอย่างหนึ่งพูดเป็นชั้นเชิง ไม่ตรงไปตรงมาแต่ให้มีความหมายในคำพูดนั้น ๆ คนฟังอาจเข้าใจความหมายได้ทันทีถ้าคำพูดนั้นใช้กันแพร่หลายทั่วไปจนอยู่ตัวแล้ว แต่ถ้าไม่แพร่หลายคนฟังก็ไม่อาจเข้าใจได้ทันที ต้องคิดจึงเข้าใจ หรือบางทีคิดแล้วเข้าใจไปอย่างอื่นก็ได้ หรือไม่เข้าใจเอาเลยก็ได้ คำพูดเป็นชั้นเชิงนี้เราเรียกกันว่า “สำนวน” คือคำพูดเป็นสำนวนอย่างชาวบ้านเขาเรียกกันว่า “พูดส่ำบัดสำนวน”

มานิต เจียรบรรจงกิจ (2542) กล่าวว่า สำนวนคือวลีคงรูปที่กะทัดรัดกินความลึกซึ้ง ซึ่งผู้คนใช้กันจนชินมาเป็นเวลายาวนาน แต่ละชาติ แต่ละภาษา ล้วนมีสำนวนโวหารเป็นของตนเองทั้งสิ้น ภาษาจีนซึ่งมีประวัติความเป็นมาหลายพันปี ย่อมอุดมสมบูรณ์ด้วยสำนวนโวหาร อันแสดงถึงความเจริญแห่งวัฒนธรรมทางภาษามิพักสงสัย การที่จะเรียนรู้ภาษาจีน จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจในสำนวนจีนระดับหนึ่ง

ประภัสสร วศินินิวัตต์ (2544) อธิบายเกี่ยวกับสำนวนจีนว่า คนไทยรู้จักคุ้นเคยกับสำนวนจีนมานานแล้ว มีคนไม่น้อยที่นิยมนำสำนวนจีนมาใช้เป็นคำคม เปรียบเทียบกับคน สิ่งของ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะสำนวนจีนมีความหมายลึกซึ้ง แฝงคติชวนให้คิด และเข้าใจได้ไม่ยากหลายคนเคยได้ยิน ได้ฟัง หรือได้อ่านเรื่องราวความเป็นมาของสำนวนจีนแต่ละสำนวน ซึ่งล้วนแต่มีประวัติอันยาวนานพอ ๆ กับประวัติศาสตร์ชนชาติจีน และยังสนุกสนานน่าติดตามราวกับนิทานเรื่องหนึ่ง ในแง่ของการใช้ภาษาจีน สำนวนจีน หรือ 成語 ยังมีความหมายมากไปกว่าเป็นนิทานสอนใจ หรือเป็นคำคมชวนคิดดั่งที่คนไทยเข้าใจ ตามปรกตินจีนจะใช้สำนวนเป็นส่วนหนึ่งของประโยคที่สื่อสารกันในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะพูดหรือเขียน สำนวนถูกนำมาใช้เป็นคำเปรียบเทียบ หรือใช้เป็นคำขยาย บางสำนวนแม้มีต้นกำเนิดเมื่อนับพันปีมาแล้ว แต่คนจีนสมัยใหม่ก็นำมาใช้กับประโยคปัจจุบันได้อย่างสอดคล้องกลมกลืน

การศึกษาสำนวนจีนนั้นจะช่วยสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติและความคิดในด้านต่าง ๆ เช่น เรื่องการเคารพผู้อาวุโส ทัศนคติเรื่องยศถาบรรดาศักดิ์ รวมไปถึงสะท้อนให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ ภาวะความเป็นอยู่การดำเนินชีวิตของคนในสังคมอีกด้วย อีกทั้งการศึกษาสำนวนจีนจะช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารนั้นมีความหมายชัดเจน ลึกซึ้ง และเข้าใจตรงกัน

ผู้วิจัยพบว่าสำนวนจีนบางสำนวนมีการใช้คำที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะในร่างกายที่น่าสนใจ อวัยวะ หมายถึง ชิ้นส่วนของร่างกาย ทำหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ รวมถึงของเสียและการขับถ่ายจากอวัยวะนั้น ๆ ด้วยเพื่อรวบรวมองค์ความรู้ รวมถึงวิเคราะห์โครงสร้างทางภาษา ความหมาย และภาพสะท้อนของสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสำนวนจีนและสำนวนต่างประเทศ พบว่ามีผู้ศึกษาไว้ ดังนี้ ฉิน หยงหลิน (2526) ศึกษาสำนวนจีนและสำนวนไทย : การศึกษาเปรียบเทียบ ชุนซิว ควน (2537) ศึกษาสำนวนเกาหลีและสำนวนไทย : การศึกษาเปรียบเทียบ กรรณิการ์ โกวิทกุล (2544) ศึกษาการเปรียบเทียบภาษิต-คำพังเพยจีนกับสำนวน-ภาษิตไทย พิริยา สุระขจร (2544) ศึกษาสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ : การศึกษาเปรียบเทียบ เหรา รุยเหยิง (2547) ศึกษาเปรียบเทียบสำนวนไทยที่มีคำว่า “หัว” กับสำนวนจีนที่มีความหมายตรงกันหรือคล้ายคลึงกัน อูรา เต่นวิภัยเลิศล้ำ (2548) ศึกษาเปรียบเทียบสำนวนที่มีคำว่า เงิน ทอง และของมีค่าในภาษาจีนกับในภาษาไทย ฮิเดโอะ ฮิราโนะ (2550) ศึกษาเปรียบเทียบสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า สิทธิณี ธรรมชัย (2553) ศึกษาวิเคราะห์สำนวนเกาหลีที่เกี่ยวกับร่างกาย พิชญา ชูสกุลกานต์ (2557) ศึกษาเปรียบเทียบสำนวนที่มีคำว่า “ren” ในภาษาจีนกับ “คน” ในภาษาไทย อรรถณัฐ สุวรรณกิจศิริ (2558) ศึกษาสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับธรรมชาติ

จากการศึกษาพบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะนั้นยังมีน้อยมาก มีเพียงการศึกษาสำนวนจีนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะใดอวัยวะหนึ่งในร่างกายและส่วนใหญ่ศึกษาเปรียบเทียบกับสำนวนไทยเท่านั้น ยังไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาเฉพาะสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะในด้านลักษณะโครงสร้างทางภาษาของสำนวน ความหมาย ตลอดจนภาพสะท้อนที่ปรากฏผ่านสำนวน ดังนั้นผู้วิจัยจึงใคร่ศึกษาสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะจำนวน 88 สำนวนในประเด็นดังกล่าว ซึ่งอาจส่งผลให้สามารถเข้าใจลักษณะโครงสร้างทางภาษาและสภาพสังคมวัฒนธรรมของประเทศจีนได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาลักษณะโครงสร้างทางภาษาของสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ
2. เพื่อศึกษาความหมายของสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ
3. เพื่อศึกษาภาพสะท้อนด้านสังคมและวัฒนธรรมผ่านสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ

ขอบเขตของการศึกษา

1. ศึกษาเฉพาะสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะเท่านั้น
2. สำนวนจีนที่นำมาศึกษาประกอบด้วยคำตั้งแต่ 3 คำขึ้นไป
3. สำนวนจีนที่นำมาศึกษานั้นมิได้จำกัดเฉพาะสำนวนเท่านั้น จะเป็นสุภาษิต คำพังเพยอื่น ๆ ที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะก็ได้

นิยามศัพท์

1. สำนวน หมายถึง ถ้อยคำหรือข้อความที่สืบต่อกันมาช้านานแล้วใช้กันจนรู้จักอย่างกว้างขวาง มีความหมายไม่ตรงตามตัวหรือมีความหมายอื่นแฝงอยู่
2. อวัยวะ หมายถึง ส่วนของร่างกาย มีทั้งอวัยวะภายนอกและอวัยวะภายใน มีลักษณะหน้าที่ต่างกันและทำงานประสานกันเป็นระบบ

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล
  - 1.1 สืบหาเอกสารและงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษา ประกอบด้วย เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสำนวนจีนและสำนวนต่างประเทศ
  - 1.2 รวบรวมสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะจำนวน 88 สำนวน ซึ่งผู้วิจัยสืบค้นจากหนังสือจำนวน 6 เล่ม ดังนี้
    - 1.2.1 ชุมนุมสำนวนจีน เล่ม 1 ของ มานิต เจียรบรรจงกิจ (2542)
    - 1.2.2 ชุมนุมสำนวนจีน เล่ม 2 ของ มานิต เจียรบรรจงกิจ (2544)
    - 1.2.3 ชุมนุมสำนวนจีน เล่ม 3 ของ มานิต เจียรบรรจงกิจ (2544)
    - 1.2.4 สนุกกับสำนวนจีน ของ ประภัสสร วศินนิติวงศ์ (2544)
    - 1.2.5 100 สำนวนควรรู้ไทย – จีน ของ อาศรมสยาม-จีนวิทยา (2553)
    - 1.2.6 ศัพท์สำนวนจีน กลุ่มคำ 3 อักขร ของ ตงจิง (2555)

สำนวนเงินที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะจำนวน 88 สำนวนที่ผู้วิจัยคัดเลือกมานั้นสามารถจัดแบ่งความหมายตามอวัยวะต่าง ๆ ภายในร่างกาย โดยสัดส่วนของสำนวนเงินที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกมาใช้ในการศึกษานั้นสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สัดส่วนของสำนวนเงินที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ

ลำดับที่	สำนวนเงินที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	จำนวน
1	สำนวนที่มีคำว่า “หัวใจ”	20 สำนวน
2	สำนวนที่มีคำว่า “มือ, ฝ่ามือ” และ “เท้า”	14 สำนวน
3	สำนวนที่มีคำว่า “ริมฝีปาก, ปาก” และ “ฟัน”	13 สำนวน
4	สำนวนที่มีคำว่า “ตา”	12 สำนวน
5	สำนวนที่มีคำว่า “หน้า”	11 สำนวน
6	สำนวนที่มีคำว่า “หู”	7 สำนวน
7	สำนวนที่มีคำว่า “หัว”	3 สำนวน
8	สำนวนที่มีคำว่า “กระดูก”	3 สำนวน
9	สำนวนที่มีคำว่า “น้ำลาย”	2 สำนวน
10	สำนวนที่มีคำว่า “อวัยวะภายใน”	1 สำนวน
11	สำนวนที่มีคำว่า “จมูก”	1 สำนวน
12	สำนวนที่มีคำว่า “ท้อง”	1 สำนวน

2. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 เมื่อรวบรวมและคัดเลือกข้อมูลสำนวนเงินที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ

2.1.1 ศึกษาลักษณะโครงสร้างทางภาษาของสำนวนเงินที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ

2.1.2 ศึกษาความหมายของสำนวนเงินที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ

2.1.3 ศึกษาแนวคิดด้านสังคมและวัฒนธรรมที่สะท้อนจากสำนวนเงินที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ

3. เรียบเรียงผลการศึกษาในรูปแบบบทความวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบลักษณะโครงสร้างทางภาษาและความหมายของสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ
2. ทำให้ทราบแนวคิดด้านสังคมและวัฒนธรรมที่สะท้อนผ่านสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ
3. เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจในเรื่องสำนวนจีน

ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่ใช้เป็นกรอบความคิดที่ใช้วิจัยได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวกับการถอดเสียงภาษาจีนด้วยสัทอักษร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสำนวนจีนและสำนวนต่างประเทศ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการถอดเสียงภาษาจีนด้วยสัทอักษร

การถอดเสียงตัวอักษรในงานวิจัยนี้ใช้ระบบ 漢語拼音 Hànyǔ pīnyīn ซึ่งเป็นระบบสัทอักษรที่ใช้ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (ประพิณ มโนมัยวิบูลย์, 2545: 2-10)

สัทอักษรแทนเสียงพยัญชนะ 24 เสียง

b p m f d t n l z c s zh ch
sh r j q x g k h ng y w

สัทอักษรแทนเสียงสระ 24 เสียง

1. สัทอักษรแทนเสียงสระเดี่ยว 8 เสียง

a o e i u ü er ê

2. สัทอักษรแทนเสียงสระผสม 16 เสียง

ai ei ao ou ia ie io ua uo ue üa üe
iao iou uai uei

เครื่องหมายแทนเสียงวรรณยุกต์ 4 เสียง

- เสียงหนึ่ง   ´ เสียงสอง
- ˘ เสียงสาม   ˘ เสียงสี่

เสียงพยัญชนะ

1. เสียงพยัญชนะต้น เสียงพยัญชนะต้นในภาษาจีนกลางมี 23 เสียง สัทอักษรที่แทนเสียงพยัญชนะต้น มีดังนี้

สัทอักษรของจีน	คำอธิบาย	ตัวอย่าง
b	เทียบได้กับเสียง ป	八 bā “แปด”
p	เทียบได้กับเสียง ผ, พ	怕 pà “กลัว”
m	เทียบได้กับเสียง ม	媽 mā “แม่”
f	เทียบได้กับเสียง ฟ, พ	飯 fàn “ข้าว”
d	เทียบได้กับเสียง ต	大 dà “ใหญ่”
t	เทียบได้กับเสียง ถ, ท	他 tā “เขา”
n	เทียบได้กับเสียง น	那 nà “นั่น”
l	เทียบได้กับเสียง ล	來 lái “มา”
z	เทียบได้กับเสียง จ โดยปลายลิ้น จะแตะอยู่หลังฟันบนก่อนออกเสียง	在 zài “อยู่”
c	เทียบได้กับเสียง ช, ฉ ตำแหน่งของ ลิ้นเหมือนกับเมื่อออกเสียง z	擦 cā “เช็ด”
s	เทียบได้กับเสียง ส, ซ	三 sān “สาม”
zh	เทียบได้กับเสียง จ โดยยกปลายลิ้น ขึ้นไปแตะเพดานแข็งก่อนออกเสียง	站 zhàn “ยืน”
j	คล้ายเสียง จ โดยลิ้นส่วนหน้าแตะ เพดานแข็งส่วนหน้าก่อนออกเสียง เสียง j จะปรากฏร่วมกับเสียงสระ หน้าเท่านั้น	江 jiāng “แม่น้ำ”
ch	คล้ายเสียง ช, ฉ ตำแหน่งของลิ้น เหมือนออกเสียง zh	茶 chá “ใบชา”

สัทอักษรของจีน	คำอธิบาย	ตัวอย่าง
q	คล้ายกับเสียง ช, ฉ ตำแหน่งลิ้น เหมือนเมื่อออกเสียง j เสียง q จะปรากฏร่วมกับเสียงสระหน้าเท่านั้น	七 qī “เจ็ด”
sh	เทียบได้กับเสียง sh ในภาษาอังกฤษ	書 shū “หนังสือ”
r	คล้ายกับเสียง r ในภาษาอังกฤษแต่ ตอนออกเสียงปลายลิ้นห่อไปทาง เพดานแข็ง	人 rén “คน”
x	คล้ายกับเสียง ช โดยให้ลิ้นมีตำแหน่ง เหมือนกับจะออกเสียง อี	小 xiǎo “เล็ก”
g	เทียบได้กับเสียง ก	跟 gēn “ด้วย, กับ”
k	เทียบได้กับเสียง ข, ค	看 kàn “ดู, มอง”
h	คล้ายกับเสียง ห แต่ลึกกว่าเสียง ห ในภาษาไทย	紅 hóng “แดง”
y	1) คล้ายกับเสียง ย 2) ถ้าอยู่หน้าสระ i จะไม่ออกเสียง	樣 yàng “อย่าง, แบบ” 一 yī “หนึ่ง”
w	เทียบได้กับเสียง ว	為 wèi “เพราะว่า”

2. เสียงพยัญชนะสะกด เสียงพยัญชนะสะกดในภาษาจีนกลางมี 2 เสียง สัทอักษรที่แทนเสียงพยัญชนะสะกด มีดังนี้

สัทอักษรของจีน	คำอธิบาย	ตัวอย่าง
n	เทียบได้กับมาตรา กน	看 kàn “ดู”
ng	เทียบได้กับมาตรา กง	糖 táng “น้ำตาล”

เสียงสระ

1. เสียงสระเดี่ยว เสียงสระเดี่ยวในภาษาจีนกลางมี 8 เสียง สัทอักษรที่แทนเสียงสระเดี่ยว มีดังนี้

สัทอักษรของจีน	คำอธิบาย	ตัวอย่าง
a	เทียบได้กับเสียง อา	嗎 mǎ “ม้า”
e	เทียบได้กับเสียง เออ	喝 hē “ดื่ม”
i	1) ถ้าไม่มีตัวพยัญชนะสะกดจะเทียบได้กับเสียง อี	你 nǐ “เธอ, คุณ”
	2) ถ้ามีพยัญชนะสะกดจะเทียบได้กับเสียง อี	林 lín “ป่า”
	3) ถ้าปรากฏหลังพยัญชนะ z, c, s, zh, ch, sh และ r จะใช้แทนเสียง อี	子 zǐ “ลูกชาย” 死 sǐ “ตาย” 紙 zhǐ “กระดาษ” 吃 chī “กิน”
o	คล้ายกับเสียง อัว + โอะ	波 bō “คลื่น”
u	เทียบได้กับเสียง อู	路 lù “ถนน, ทาง”
ü	เทียบได้กับเสียง อู + อี	綠 lǜ “เขียว”
er	คล้ายกับเสียง เออ แต่ปลายลิ้นต้องม้วนงอไปแตะเพดานแข็ง	二 èr “สอง”
ê	เทียบได้เสียง เอะ	誼 ě “เอ๊ะ”

2. เสียงสระผสมสองเสียง เสียงสระผสมสองเสียงในภาษาจีนกลางมี 12 เสียง สัทอักษรที่แทนเสียงสระผสมสองเสียงมีดังนี้

สัทอักษรของจีน	คำอธิบาย	ตัวอย่าง
ai	เทียบได้กับเสียง ไอ อาย	來 lái “มา”
ei	เทียบได้กับเสียง เอ + อี	飛 fēi “บิน”

สัทอักษรของจีน	คำอธิบาย	ตัวอย่าง
ao	เทียบได้กับเสียง เอา อาว	老 lǎo “แก่”
ou	เทียบได้กับเสียง โอ + อู	手 shǒu “มือ”
ia	คล้ายกับเสียง อี + อา	下 xià “ลง”
ie	คล้ายกับเสียง อี + เอะ	借 jiè “ยืม”
io	คล้ายกับเสียง อี + โอ	兄 xiōng “พี่ชาย”
ua	คล้ายกับเสียง อัว + อา	花 huā “ดอกไม้”
uo	คล้ายกับเสียง อัว + โอ	說 shuō “พูด”
ue	คล้ายกับเสียง อู + เออ	睏 kùn “ง่วง”
üa	คล้ายกับเสียง อู + อี + อา	犬 quǎn “สุนัข”
üe	คล้ายกับเสียง อู + อี + เอะ	雪 xuě “หิมะ”

3. เสียงสระผสมสามเสียง เสียงสระผสมสามเสียงในภาษาจีนกลางมี 4 เสียง สัทอักษรที่แทนเสียงสระผสมสามเสียงมีดังนี้

สัทอักษรของจีน	คำอธิบาย	ตัวอย่าง
iao	เทียบได้กับเสียง อี + อา + โอ	票 piào “บัตร”
iou	เทียบได้กับเสียง อี + โอ + อู	牛 niú “วัว”
uai	เทียบได้กับเสียง อู + อา + อี	快 kuài “เร็ว”
uei	เทียบได้กับเสียง อู + เอ + อี	追 zhuī “ไล่”

เสียงวรรณยุกต์

เสียงวรรณยุกต์ในภาษาจีนกลางมี 4 เสียง เครื่องหมายที่ใช้แทนเสียงวรรณยุกต์ในภาษาจีนกลางมีดังต่อไปนี้

สัทอักษรของจีน	คำอธิบาย	ตัวอย่าง
เสียงหนึ่ง -	ออกเสียงเหมือนเสียงตรี ในภาษาไทย	媽 mā “แม่”

ลัทธอักษรของจีน	คำอธิบาย	ตัวอย่าง
เสียงสอง	ออกเสียงใกล้เคียงกับเสียง จัตวาในภาษาไทย	麻 má “ปอ, ฝ้าย”
เสียงสาม	ออกเสียงไม่ใกล้เคียงกับ วรรณยุกต์ใดในภาษาไทยเลย	嗎 mā “ม๊า”
เสียงสี่	ออกเสียงใกล้เคียงกับเสียง โทในภาษาไทย	罵 mà “ด่า”

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสำนวนจีนและสำนวนต่างประเทศ

ฉิน หยงหลิน (2526) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “สำนวนจีนและสำนวนไทย : การศึกษาเปรียบเทียบ” เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนที่ประกอบด้วยคำ 4 คำกับสำนวนไทย โดยรวบรวมข้อมูลจากหนังสือและเอกสารต่าง ๆ จำนวน 179 สำนวนที่ความหมายตรงหรือคล้ายคลึงกันกับสำนวนไทยมาวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะทั่วไปของสำนวนจีนและสำนวนไทย มีทั้งเหมือนและต่างกันในด้านจำนวนคำ ลักษณะสัมผัส การกำหนดเสียงวรรณยุกต์ การซ้ำคำ การเลือกใช้คำหน้าที่ทางไวยากรณ์และความหมาย ในด้านการเปรียบเทียบความหมายนั้นพบว่า สำนวนจีนแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ ประเภทที่มีความหมายตรงหรือคล้ายคลึงกับสำนวนไทย และสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบก็เหมือนกัน ประเภทที่มีความหมายตรงหรือคล้ายคลึงกับสำนวนไทย แต่สิ่งที่นำมาเปรียบเทียบต่างกันบางประการ และประเภทที่มีความหมายตรงหรือคล้ายคลึงกับสำนวนไทย แต่สิ่งที่นำมาเปรียบเทียบแตกต่างกัน ส่วนผลจากการศึกษาภาพสะท้อนจากสำนวนจีนและสำนวนไทยนั้นพบว่า ทั้งสำนวนจีนและสำนวนไทยต่างก็สะท้อนให้เห็นสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ของคนจีนและคนไทยซึ่งมีทั้งเหมือนและแตกต่างกัน

ซุนซิล ควน (2537) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “สำนวนเกาหลีและสำนวนไทย : การศึกษาเปรียบเทียบ” เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไป เปรียบเทียบความหมายของสำนวนเกาหลีและสำนวนไทยที่มีความหมายคล้ายคลึงและเหมือนกัน และศึกษาเปรียบเทียบที่มาของสำนวนเกาหลีและสำนวนไทย ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะทั่วไปของสำนวนเกาหลีและสำนวนไทย มีทั้งที่เหมือนกัน คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน กล่าวคือมีจำนวนคำเหมือนและใกล้เคียงกัน สำหรับการแบ่งวรรค ในสำนวนเกาหลีแบ่งตามลักษณะประโยค สำนวนไทยแบ่งเพื่อประโยชน์ด้านจังหวะและสัมผัส ในด้านการเปรียบเทียบ

ความหมายพบว่า สำนวนเกาหลีและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนและคล้ายคลึงกันนั้นแบ่งเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้เป็น 3 ประเภท คือ ประเภทที่มีความหมายเหมือนกับสำนวนไทย และสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบเหมือนกัน ประเภทที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกับสำนวนไทย และสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบต่างกันบางประการ ประเภทที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกับสำนวนไทย และสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบต่างกัน ส่วนผลการศึกษาเปรียบเทียบที่พบว่า สำนวนเกาหลีและสำนวนไทยมีที่มาจาก ธรรมชาติ พืชผักผลไม้ สัตว์ การกระทำ ของกินของใช้ ประเพณีและวัฒนธรรม ศาสนา นิทาน ตำนาน วรรณคดี หรือประวัติศาสตร์ การละเล่น กีฬาและการแข่งขัน

กรรณิการ์ โกวิทกุล (2544) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “การเปรียบเทียบภษิต-คำพังเพยจีนกับสำนวน-ภษิตไทย” เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของภษิต-คำพังเพยจีน ลักษณะเด่นทางด้านการใช้ภาษาตลอดจนการจัดหมวดหมู่ และเปรียบเทียบถึงความหมายที่คล้ายคลึงกันระหว่างภษิต-คำพังเพยจีนกับสำนวน-ภษิตไทยเพื่อให้เห็นถึงลักษณะที่เหมือนและต่างกันของภษิต-คำพังเพยจีนและสำนวน-ภษิตไทย ผลการศึกษาพบว่าภษิต-คำพังเพยจีนสามารถจัดได้เป็น 8 หมวดหมู่ และมีกลวิธีการใช้ภาษาที่นิยมใช้กันอยู่ 9 ชนิด ส่วนในด้านการเปรียบเทียบภษิต-คำพังเพยจีนที่มีความหมายเทียบได้กับสำนวน-ภษิตไทยสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ ประเภทที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกับสำนวน-ภษิตไทยและสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบเหมือนกัน ประเภทที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายกับสำนวน-ภษิตไทยแต่สิ่งที่นำมาเปรียบเทียบแตกต่างกัน ประเภทที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายกับสำนวน-ภษิตไทย แต่ไม่มีการเปรียบเทียบในสำนวน-ภษิตไทย ผลจากการเปรียบเทียบด้านความหมายข้างต้นนี้สะท้อนให้เห็นถึงความเหมือนและความแตกต่างของคนจีนและคนไทยในด้านสภาพแวดล้อม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ชีวิตความเป็นอยู่ตลอดจนทัศนคติต่อสัตว์และแนวคิดต่าง ๆ

พิริยา สุรขจร (2544) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ : การศึกษาเปรียบเทียบ” เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ และวิเคราะห์ความเปรียบในสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ 4 ชนิด คือ ม้า เสือ มังกร และปลา รวมทั้งศึกษาภาพสะท้อนจากสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะทั่วไปของสำนวนจีนและสำนวนไทยมีทั้งที่เหมือนและต่างกัน ส่วนการเปรียบเทียบความหมายพบว่า สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภทคือ สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำ

เกี่ยวกับสัตว์ชนิดนั้น ๆ เหมือนกัน สำนวนจีนที่มีค่าเกี่ยวกับสัตว์ชนิดนั้น ๆ แต่สำนวนไทยใช้ค่าเกี่ยวกับสัตว์ชนิดอื่น ๆ และสำนวนจีนที่มีค่าเกี่ยวกับสัตว์ชนิดนั้น ๆ แต่สำนวนไทยไม่ได้กล่าวถึงสัตว์เลย ในด้านการศึกษาภาพสะท้อนสำนวนจีนและสำนวนไทยพบว่า สำนวนต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นถึงสภาพแวดล้อม วัฒนธรรม ตลอดจนทัศนคติและค่านิยมต่าง ๆ ของชาวจีนและชาวไทย

เหรา รุยเหยิง (2547) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนไทยที่มีคำว่า “หั่ว” กับสำนวนจีนที่มีความหมายตรงกันหรือคล้ายคลึงกัน” เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสำนวนไทยที่มีคำว่า “หั่ว” กับสำนวนจีนที่มีความหมายตรงกัน โดยรวบรวมข้อมูลจากพจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2545) หนังสือสำนวนไทยของขุนวิจิตรมาตรา พจนานุกรมจีนของ 王剑引 (1985) สามารถรวบรวมสำนวนไทยที่มีคำว่า “หั่ว” จำนวน 46 สำนวนและสำนวนจีนที่มีความหมายตรงหรือคล้ายคลึงกับสำนวนไทยจำนวน 47 สำนวนแล้วนำมาเปรียบเทียบและศึกษาภาพสะท้อนจากสำนวน ผลการศึกษาพบว่า สำนวนไทยที่มีคำว่า “หั่ว” มีความหมายตรงหรือคล้ายคลึงกับสำนวนจีนที่มีคำว่า “หั่ว” จำนวน 14 สำนวน สำนวนไทยที่มีคำว่า “หั่ว” มีความหมายตรงหรือคล้ายคลึงกับสำนวนจีนที่ใช้เป็นคำบอกอวัยวะอื่น จำนวน 7 สำนวน สำนวนไทยที่มีคำว่า “หั่ว” มีความหมายตรงหรือคล้ายคลึงกับสำนวนจีนที่ไม่มีการใช้คำบอกอวัยวะใด ๆ จำนวน 26 สำนวน ในด้านของภาพสะท้อนพบว่า สำนวนไทยและสำนวนจีนที่นำมาศึกษาสะท้อนสภาพภูมิประเทศและวิถีชีวิต สัตว์ ที่อยู่อาศัย การกินการดื่ม และทัศนะเกี่ยวกับศีรชะ ส่วนความหมายของสำนวนสะท้อนเกี่ยวกับครอบครัวและญาติพี่น้อง ผู้ใหญ่กับผู้น้อยและครูกับศิษย์ อำนาจยศศักดิ์ คนฉลาดและคนโง่ ความซื่อสัตย์และความไม่ซื่อสัตย์ ความสุภาพอ่อนโยนและความก้าวร้าว ความกตัญญูและความอกตัญญู

อุรา เต่นวิทย์เลิศล้ำ (2548) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนที่มีคำว่า เงิน ทอง และของมีค่าในภาษาจีนกับในภาษาไทย” เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสำนวนมีคำว่า เงิน ทอง และของมีค่าในภาษาจีนที่มากกว่า 3 คำขึ้นไป กับสำนวนที่มีคำว่า เงิน ทอง และของมีค่าในภาษาไทย ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะรูปแบบทั่วไปของสำนวนที่มีคำว่า เงิน ทอง และของมีค่าในภาษาจีนกับภาษาไทย มีทั้งที่เหมือนกันและแตกต่างกันในด้านการใช้คำว่า เงิน ทอง และของมีค่าคำเดียวในสำนวนและการใช้คำว่าเงิน ทอง และของมีค่าสองคำในสำนวน ผลจากการศึกษาเปรียบเทียบ

ความหมายพบว่า สรุปลงได้เป็น 3 ประเภท คือ สำนวนจีนกับสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันและใช้คำว่าเงิน ทอง และของมีค่าเหมือนกัน สำนวนจีนกับสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันแต่คำว่าเงิน ทอง และของมีค่าที่ใช้ต่างกัน และสำนวนจีนกับสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันแต่สำนวนไทยไม่ได้กล่าวถึงคำว่าเงิน ทอง และของมีค่า

อิเดโอเอ ฮิราโนะ (2550) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า” เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสำนวนไทยและสำนวนญี่ปุ่นที่มีการใช้คำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้าและวิเคราะห์ให้เห็นถึงความหมายของสำนวนที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันของทั้งสองภาษา รวมทั้งศึกษาภาพสะท้อนจากสำนวนไทยและสำนวนญี่ปุ่นที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า โดยผู้วิจัยได้ใช้สำนวนญี่ปุ่นที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้าจำนวน 353 สำนวนจากเอกสารต่าง ๆ นำมาเปรียบเทียบกับสำนวนไทย ผลการศึกษาด้านการเปรียบเทียบความหมาย พบว่ามีสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกับสำนวนญี่ปุ่นที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้าอยู่ 82 สำนวน แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ สำนวนญี่ปุ่นและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้าชนิดนั้น ๆ เหมือนกัน สำนวนญี่ปุ่นที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้าชนิดนั้น ๆ แต่สำนวนไทยใช้คำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้าที่ต่างชนิดกัน และสำนวนญี่ปุ่นที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้าแต่สำนวนไทยไม่ได้กล่าวถึงสัตว์ใด ๆ เลย ส่วนการศึกษาภาพสะท้อนในด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพบว่า สภาพทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของทั้งสองประเทศมีความแตกต่างกันจึงทำให้ลักษณะทางกายภาพของมนุษย์ พันธุ์สัตว์ และพันธุ์พืชนั้นแตกต่างกันตามสภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศนั้น ๆ

สิทธิณี ธรรมชัย (2553) เขียนงานวิจัยเรื่องการวิเคราะห์สำนวนเกาหลีที่เกี่ยวข้องกับร่างกาย เพื่อศึกษาประเภทโครงสร้าง ความหมาย และการใช้สำนวนเกาหลีที่เกี่ยวข้องกับร่างกาย และภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในสำนวนเกาหลีที่เกี่ยวข้องกับร่างกาย โดยศึกษาข้อมูลสำนวนจากพจนานุกรม 3 เล่มและเว็บไซต์ 1 เว็บไซต์ซึ่งได้คัดแยกสำนวนเกาหลีที่เกี่ยวข้องกับร่างกายออกเป็น 4 ประเภทได้แก่ ประเภทสำนวนที่เกี่ยวข้องกับร่างกายภายนอก ประเภทสำนวนที่เกี่ยวข้องกับร่างกายภายใน ประเภทสำนวนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่จับถ้าย และประเภทสำนวนที่มีความเกี่ยวข้องกับร่างกาย โดยสัดส่วนของสำนวนเกาหลีที่เกี่ยวข้องกับร่างกายภายนอกมีจำนวนเยอะมากที่สุดคือ 882 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 82.7 และสำนวนที่มีความเกี่ยวข้องกับร่างกายมีจำนวนน้อยที่สุดคือ 22 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 2.1

ในส่วนของโครงสร้างของสำนวนเกาหลีที่เกี่ยวข้องกับร่างกายมีโครงสร้าง 14 แบบซึ่งโครงสร้างสำนวนเกาหลีแบบที่พบมากที่สุดคือ กรรม + ภาคแสดง และพบการปรากฏภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมเกาหลี คือ ภาพสะท้อนทางสังคม ได้แก่ ในสมัยก่อนสังคมเกาหลีเป็นสังคมเกษตรกรรมที่มีการเพาะปลูกพืชผักและการเลี้ยงสัตว์ การเดินทางมีการแบกสัมภาระหรือคนไว้ที่หลังและใช้เท้าเป็นหลัก และภาพสะท้อนทางวัฒนธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมการแต่งงาน วัฒนธรรมการบวช วัฒนธรรมงานศพ วัฒนธรรมเกี่ยวกับอาหาร และแนวคิดความเชื่อเรื่องสิ่งเหนือธรรมชาติ

พิชญา ชูสกุลกานต์ (2557) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนที่มีคำว่า “ren” ในภาษาจีนกับ “คน” ในภาษาไทย” เพื่อศึกษาลักษณะโครงสร้างของสำนวนที่มีคำว่า “ren” (人) ในภาษาจีน และวิเคราะห์เปรียบเทียบความหมายของสำนวนที่มีคำว่า “ren” ในภาษาจีนกับ “คน” ในภาษาไทยเพื่อให้เห็นถึงลักษณะที่เหมือนกันและแตกต่างกันของทั้งสองภาษา ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะโครงสร้างของสำนวนที่มีคำว่า “ren” ในภาษาจีนปรากฏค่อนข้างหลากหลาย สรุปได้เป็น 2 ประเภทใหญ่คือ โครงสร้างพยางค์ในสำนวนและโครงสร้างทางไวยากรณ์ อนึ่ง โครงสร้างทางไวยากรณ์ของสำนวนที่มีคำว่า “ren” ในภาษาจีนสามารถแบ่งได้เป็น 2 ชนิดคือ 1) โครงสร้างแบบเอกรรณประโยค 2) โครงสร้างแบบอนเอกรรณประโยค ผลจากการศึกษาเปรียบเทียบความหมายของสำนวนที่มีคำว่า “ren” ในภาษาจีนกับ “คน” ในภาษาไทยสามารถแบ่งประเภทตามการสื่อความหมายของสำนวนทั้งสองภาษา สรุปได้ว่า การสื่อความของสำนวนทั้งสองภาษาปรากฏทั้งลักษณะที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกันตามสภาพปัจจัยของชนแต่ละสังคม ทั้งนี้สำนวนที่มีคำว่า “ren” ในภาษาจีนมีการสื่อความของสำนวนได้หลากหลายกว่าสำนวนที่มีคำว่า “คน” ในภาษาไทย อนึ่ง การศึกษาสำนวนที่มีคำว่า “ren” ในภาษาจีนกับ “คน” ในภาษาไทยยังแสดงให้เห็นถึงความเหมือนและความแตกต่างของการเลือกใช้คำในสำนวน อันสะท้อนให้เห็นถึงประวัติความเป็นมาของสำนวนทั้งสองภาษาและวัฒนธรรม ตลอดจนวิถีชีวิตของคนทั้งสองชนชาติ

อรณัญช์ สุวรรณกิจศิริ (2558) เขียนบทความวิจัยเรื่อง “สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับธรรมชาติ” เพื่อศึกษาสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับธรรมชาติ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวความคิดเกี่ยวกับโครงสร้างทางภาษาของสำนวน เจตนาในการสื่อสาร ความหมายและการใช้สำนวน รวมไปถึงสภาพสังคมที่สะท้อนจากสำนวน ผลการวิจัยพบว่า สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับธรรมชาติส่วนใหญ่เป็นสำนวนที่มีโครงสร้างเป็นคำ วลี และประโยคโดยโครงสร้างที่เป็นคำส่วนใหญ่จะมีจำนวนคำ 4 คำ มีการสัมผัส

พยัญชนะในวรรคเดียวกันและต่างวรรคกัน ส่วนการซ้ำคำมีทั้งในวรรคเดียวกันและต่างวรรคกัน การเลือกใช้คำที่มีความหมายตรงข้ามกันและคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน โครงสร้างของสำนวนที่เป็น คำ วลี และประโยคนั้น จะมีความหมายเกี่ยวกับกิริยาอาการ พฤติกรรมมากที่สุด ส่วนของเจตนาการใช้สำนวนจะแสดงเจตนาเพื่อแสดงความคิดเห็นมากที่สุด นอกจากนี้ผลจากการศึกษาลักษณะทางสังคมจากสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับธรรมชาตินั้นก็สะท้อนให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมของประเทศจีนที่มีภูเขา แม่น้ำ ฤดูกาลซึ่งมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของชาวจีน สะท้อนในด้านความเชื่อของชาวจีนที่มีความเชื่อเรื่องการนับถือดินฟ้าอากาศ ความเชื่อเกี่ยวกับการสาบาน และความเชื่อเรื่องสวรรค์

จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยทราบถึงแนวทางการศึกษาสำนวนว่าส่วนใหญ่จะศึกษาลักษณะโครงสร้างทางภาษาของสำนวน ความหมาย รวมถึงภาพสะท้อนจากสำนวนนั้น ๆ เมื่อพิจารณางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสำนวนแล้วผู้วิจัยพบว่า มีงานวิจัยจำนวนหนึ่งที่มีการศึกษาเกี่ยวกับสำนวนทั่วไป เช่น การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนและสำนวนไทยของ ฉิน หยง หลิน (2526) การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนเกาหลีและสำนวนไทยของ ชุนซิล ควน (2537) และการเปรียบเทียบภาษิต-คำพังเพยจีนกับสำนวน-ภาษิตไทยของ กรรณิการ์ โกวิทกุล (2544)

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับสำนวนเฉพาะหมวดคำ เช่น การศึกษาสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ของ พิริยา สุรขจร (2544) การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนไทยที่มีคำว่า “หัว” กับสำนวนจีนที่มีความหมายตรงกันหรือคล้ายคลึงกันของ เหวา รุยเหยิง (2547) การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนที่มีคำว่า เงิน ทอง และของมีค่าในภาษาจีนกับภาษาไทยของ อูรา เต่นวิภยเลิศล้ำ (2548) การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้าของ ฮิเดโอะ ฮิราโนะ (2550) การวิเคราะห์สำนวนเกาหลีที่เกี่ยวข้องกับร่างกายของ สิทธิณี ธรรมชัย (2553) การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนที่มีคำว่า “ren” ในภาษาจีนกับ “คน” ในภาษาไทยของ พิชญา ชูสกุลกานต์ (2557) และการศึกษาสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับธรรมชาติของ อรณัญช์ สุวรรณกิจศิริ (2558)

อนึ่ง การศึกษาเฉพาะสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะยังมีไม่มากนัก มีเพียงการศึกษาสำนวนจีนในเชิงเปรียบเทียบกับสำนวนไทยเท่านั้น ส่วนการศึกษาเฉพาะสำนวนจีนมีเฉพาะหมวดคำเกี่ยวกับธรรมชาติ ผู้วิจัยจึงใคร่ศึกษาเรื่องสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ เพื่อสร้างองค์ความรู้และขยายขอบเขตการศึกษาสำนวนจีนให้ลึกซึ้งกว้างขวางยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย

โครงสร้างทางภาษาของสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ

ผู้วิจัยจะกล่าวถึงลักษณะทั่วไปของสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ ในด้านจำนวนคำ การสัมผัส การซ้ำคำ และโครงสร้างไวยากรณ์ ดังต่อไปนี้

1. จำนวนคำ

สำนวนจีนอาจมีจำนวนคำตั้งแต่ 3 คำจนถึง 16 คำ จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าสำนวนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะนั้น มีจำนวนคำตั้งแต่ 3 คำจนถึง 10 คำ ดังนี้

1.1 สำนวนที่มี 3 คำ ตัวอย่างเช่น

ài miàn zi

爱 面子

รัก หน้า

‘รักษาหน้าตา’

หมายถึง คำนึงถึงศักดิ์ศรีหรือหน้าตาของตัวเองมากเกินไป กลัวว่าจะถูกคนอื่นมาดู

หมิ่นดูแคลน

diū miàn zi

丢 面子

สูญหาย หน้า

‘ขายหน้า เสียหน้า’

หมายถึง สูญเสียหน้าตาหรือศักดิ์ศรี

gěi miàn zi

给 面子

ให้ หน้า

‘ไว้หน้า’

หมายถึง รักษาหน้าตาหรือศักดิ์ศรี

1.2 สำนวนที่มี 4 คำ ตัวอย่างเช่น

qī shǒu bā jiǎo

七 手 八 脚

เจ็ด มือ แปด เท้า

‘มีมือและเท้าเต็มไปหมด’

หมายถึง ผู้คนมากมายช่วยกันทำอะไรอย่างหนึ่งจนซุกซุนวุ่นวาย

shù shǒu dài bì

束 手 待 毙

มัด มือ รอ ตาย

‘มัดมือรอความตาย’

หมายถึง งอมืองอเท้ารอให้หายนะมาถึง โดยไม่คิดดิ้นรนต่อสู้เพื่อแก้ไขสถานการณ์

kòu rén xīn xián

扣 人 心 弦

ตี คน ใจ สายของเครื่องดนตรี

‘เคาะสายเครื่องดนตรีในใจคน’

หมายถึง ทำให้คนเกิดความสะเทือนใจ

chuí xián sān chǐ

垂 涎 三 尺

ย้อยลง น้ำลาย สาม ฟุต

‘น้ำลายหก’

หมายถึง อยากกินจนน้ำลายหก ต่อมาใช้อุปมาว่าชื่นชอบของบางอย่างและอยากได้

mù zhōng wú rén

目 中 无 人

ตา ใน ไม่มี คน

‘ไม่มีใครอยู่ในสายตา’

อุปมาว่า ยโสโอหัง มองคนไม่ขึ้น

shǒu zú wú cuò

手 足 无 措

มือ เท้า ไม่มี วาง

‘มือเท้าไม่รู้ควรจะวางที่ไหนดี’

พรรณนาว่าลนลานจนมือเท้าสับสน รับมือไม่ไหว

shǒu kǒu rú píng

守 口 如 瓶

ป้องกัน ปาก เหมือน ขวด

‘ป้องกันปากเหมือนขวด’

หมายถึง รักษาความลับอย่างเข้มงวด หรือพูดจาอย่างระมัดระวัง

suí xīn suǒ yù

随 心 所 欲

ตามแต่ ใจ ที่ ชอบ

‘ตามใจชอบ’

หมายถึง ตามอำเภอใจ ทำได้ดั่งใจปรารถนา

ài bù shì shǒu

爱 不 释 手

ชอบ ไม่ ปล่อย มือ

‘ชอบมากเสียจนไม่ยอมปล่อย’

หมายถึง ชอบเหลือเกิน

miàn rú tǔ sè

面 如 土 色

หน้า เหมือน ดิน สี

‘หน้าซีดเหมือนสีดิน’

หมายถึง อาการของคนตกใจจนหน้าซีดเผือด

guò yǎn yún yān

过 眼 云 烟

ผ่าน ตา เมฆ ควัน

‘เมฆควันที่ลอยผ่านตา’

หมายถึง เรื่องที่ห่างตัวและไม่จำเป็นต้องใส่ใจหรือหมายถึงเรื่องที่หายไปอย่าง

รวดเร็ว

1.3 ส่วนที่มี 6 คำ ตัวอย่างเช่น

zuǒ ěr jìn yòu ěr chū

左 耳 进, 右 耳 出

ซ้าย หู เข้า ขวา หู ออก

‘เข้าหูซ้ายทะลุหูขวา’

หมายถึง บอกหรือสอนเท่าไรก็ไม่ฟัง

dǎ zhǒng liǎn chōng pàng zi

打 肿 脸 充 胖子

ตี บวม หน้า เต็ม คนอ้วน

‘ตีหน้าจนบวม เพื่อให้แลดูว่าเป็นคนอ้วนท้วน’

หมายถึง พิสมัยในเกียรติยศจอมปลอม ทั้ง ๆ ที่ไม่มีสถานะอย่างนั้นแต่ดันพยายาม

สร้างภาพให้เห็นว่ามี

shēn shǒu bù jiàn wǔ zhǐ

伸 手 不 见 五 指

ยื่น มือ ไม่ เห็น ห้า นิ้ว

‘ยื่นมือออกไปไม่เห็นนิ้วทั้งห้า’

หมายถึง มีจจนมองไม่เห็นอะไรเลย

yǒu yǎn bù shí tài shān

有 眼 不 识 泰 山

มี ตา ไม่ รู้ ขุนเขาไท่ซาน

‘มีตาแต่ไม่รู้จักขุนเขาไท่ซาน’

หมายถึง ความรู้ประสบการณ์น้อย ไม่รู้จักบุคคลที่เก่งกาจ มีบทบาทสำคัญ หรือ
ฐานะตำแหน่งสูง

1.4 ส่วนวนที่มี 7 คำ ตัวอย่างเช่น

rén xīn bù zú shé tūn xiàng

人 心 不 足 蛇 吞 象

คน ใจ ไม่ พอ งู กลืน ช้าง

‘ความโลภของคนเราไม่รู้จักพอ ประดุจงูกลืนช้าง’

หมายถึง ความละโมภโลภมากของคนเราที่ไม่รู้จักอึดจักพอ

yī gè bā zhǎng pāi bù xiǎng

一 个 巴 掌 拍 不 响

หนึ่ง เดียว ฝ่ามือ ปรบมือ ไม่ ดัง

‘ตบมือข้างเดียวไม่ดัง’

หมายถึง หัวเดียวกระเทียมลีบ ยากที่จะทำการสำเร็จ

qíng rén yǎn li chū xī shī

情 人 眼 里 出 西 施

คู่รัก ตา ใน ออก ซีซีอ (สตรีเลอโฉมของแคว้นเยี่ย)

‘ในสายตาคู่รัก มักเห็นฝ่ายตรงข้ามสวยงามดุจดั่งซีซีอเสมอ’

หมายถึง ชายหญิงที่ตกอยู่ในห้วงรักอันเต็มดำนั้น ถึงแม้ฝ่ายหญิงจะไม่สู้สวยนัก แต่ใน
สายตาฝ่ายชาย ก็รู้สึกว่ามีนางงามเลิศเพริศพรั่งยิ่งนัก

1.5 สำนวนที่มี 8 คำ ดังนี้

yǐ yǎn huán yǎn yǐ yá huán yá
 以 眼 还 眼, 以 牙 还 牙
 ใช้ ตา สวนกลับ ตา ใช้ ฟัน สวนกลับ ฟัน
 ‘ตาต่อตา ฟันต่อฟัน’

หมายถึง เอาวิธีการที่ฝ่ายตรงข้ามใช้ตอบโต้ฝ่ายตรงข้าม

1.6 สำนวนที่มี 10 คำ ดังนี้

lù yáo zhī mǎ lì rì jiǔ jiàn rén xīn
 路 遥 知 马 力, 日 久 见 人 心
 ถนน ไกลโพ้น รู้ ม้า กำลัง วัน นาน ปรากฏ คน ใจ
 ‘ระยะทางพิสูจน์ม้า กาลเวลาพิสูจน์คน’

หมายถึง บุคคลที่เรารู้จักหรือคบหาด้วยนั้น ยากนักที่จะรู้ว่าจริง ๆ แล้วเขาเป็นคน
 เช่นไร เราอาจได้ยินจากคนอื่นว่าเขาเป็นคนดีหรือไม่ดี แต่ในความเป็นจริง เขาอาจเป็นตรงกันข้ามกับ
 คำล่ำลือของผู้คนในสังคม กาลเวลาจะเป็นเครื่องพิสูจน์ให้เราประจักษ์ว่า บุคคลนั้นเป็นคนเช่นไร

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าสำนวนจีนส่วนใหญ่จะประกอบด้วยคำ 4 คำ การที่สำนวน
 จีนส่วนใหญ่ประกอบด้วยคำ 4 คำนั้น อาจมีเหตุดังต่อไปนี้ (ฉิน หยงหลิน, 2526: 32-33)

1. ลักษณะทางด้านเสียง สำนวนจีนที่ประกอบด้วยคำ 4 คำนั้น นอกจากจะมีสัมผัสสระ
 และสัมผัสพยัญชนะแล้ว ยังมีการกำหนดเสียงวรรณยุกต์ให้มีเสียงสูงต่ำสลับกันฟังไพเราะดู
 เสียงดนตรี

2. ลักษณะทางโครงสร้างไวยากรณ์ สำนวนจีนที่ประกอบด้วยคำ 4 คำ แสดงลักษณะ
 โครงสร้างทางไวยากรณ์ได้หลายแบบ ซึ่งสำนวนจีนที่ประกอบด้วยคำ 3 คำ แสดงไม่ได้ ส่วนสำนวน
 จีนที่มีจำนวนคำมากกว่า 4 คำ แม้จะแสดงโครงสร้างทางไวยากรณ์แบบต่าง ๆ ได้เช่นเดียวกับสำนวน
 จีนแบบ 4 คำก็จริง แต่ก็ยืดยาวเกินไป สำนวนจีนต้องการความกะทัดรัด ใช้คำน้อยกินความมาก

3. สำนวนที่มี 4 คำ ประกอบเป็นรูปแบบต่าง ๆ ได้มากมาย ส่วนสำนวนจีนที่มี 3 คำและ
 5 คำ มีรูปแบบน้อย เพราะจำนวน 3 และ 5 เป็นเลขคี่ ทำให้รูปแบบค่อนข้างตายตัว ไม่สามารถ
 เปลี่ยนแปลงไปได้มากเหมือนสำนวนที่มี 4 คำ ส่วนสำนวนที่มีตั้งแต่ 6 คำขึ้นไป แม้จะมีรูปแบบมาก
 แต่ก็ไม่เป็นที่นิยม เพราะไม่กะทัดรัด

2. สัมผัส

จากการศึกษาเบื้องต้นสำนวนเงินที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะนั้นพบว่ามีการสัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะหรือที่เรียกว่าสัมผัสอักษร ดังต่อไปนี้

2.1 สัมผัสสระ

สำนวนเงินที่มีสัมผัสสระ อาจแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะคือ สัมผัสในวรรคเดียวกัน และสัมผัสระหว่างวรรค

2.1.1 สัมผัสในวรรค

สำนวนเงินอาจมีสัมผัสสระในวรรคเดียวกัน แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

ก. สัมผัสสระในคำที่อยู่ชิดกัน ตำแหน่งของคำที่สัมผัสนั้นอาจอยู่ต้นสำนวน กลางสำนวนหรือท้ายสำนวนก็ได้

ข. สัมผัสสระที่ไม่อยู่ชิดกัน อาจมีคำมาคั่นเพียงคำเดียวหรือหลายคำก็ได้และตำแหน่งของคำที่สัมผัสกันนั้นอาจอยู่ต้นสำนวน กลางสำนวนหรือท้ายสำนวนก็ได้

2.1.2 สัมผัสระหว่างวรรค

สำนวนเงินที่มีหลายวรรคจะมีสัมผัสระหว่างวรรค ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะคือ

ก. สำนวนเงินที่มี 2 วรรค คำที่สัมผัสกันจะเป็นคำสุดท้ายของวรรคแรกกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 2

ข. สัมผัสสระระหว่างคำสุดท้ายของวรรคแรกกับคำแรกของวรรคที่สอง ลักษณะนี้ปรากฏอยู่ในสำนวนเงินที่มี 8 คำเท่านั้น

2.2 สัมผัสพยัญชนะ

สำนวนเงินที่มีสัมผัสพยัญชนะ อาจแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

2.2.1 สัมผัสในวรรค

สำนวนเงินอาจมีสัมผัสพยัญชนะในวรรคเดียวกัน ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะคือ

ก. สัมผัสพยัญชนะในคำที่อยู่ชิดกัน ตำแหน่งของคำที่สัมผัสกันนั้นอาจอยู่ต้นสำนวน กลางสำนวนหรือท้ายสำนวนก็ได้

ข. สัมผัสพยัญชนะในคำที่ไม่อยู่ชิดกัน อาจมีคำมาคั่นเพียงคำเดียวหรือหลายคำก็ได้ และตำแหน่งของคำที่สัมผัสกันนั้นอาจอยู่ต้นสำนวน กลางสำนวนหรือท้ายสำนวนก็ได้

2.2.2 สัมผัสระหว่างวรรค

สำนวนจีนอาจมีสัมผัสพยัญชนะระหว่างวรรค ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

ก. สัมผัสพยัญชนะในคำที่อยู่ในตำแหน่งเดียวกันของแต่ละวรรค ในสำนวนจีนที่มี 2 วรรค ตำแหน่งของคำที่จะสัมผัสกัน คือ คำแรกของวรรคแรกกับคำแรกของวรรคที่ 2

ข. สัมผัสพยัญชนะในคำที่อยู่ต่างตำแหน่งกันของแต่ละวรรค ในสำนวนจีนที่มี 2 วรรค คำที่สัมผัสกันคือ คำสุดท้ายของวรรคแรกกับคำแรกของวรรคที่ 2 หรือคำแรกของวรรคแรกกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 2

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่าสำนวนจีนมีการสัมผัสสระและพยัญชนะมากกว่าหนึ่งลักษณะ ดังนั้นเพื่อให้เข้าใจง่ายและชัดเจน ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์และนำเสนอตัวอย่างของสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะในรูปแบบตาราง โดยจะแบ่งเป็นการสัมผัสสระและการสัมผัสพยัญชนะที่อยู่ในวรรคเดียวกันและการสัมผัสสระและการสัมผัสพยัญชนะต่างตำแหน่งกันในแต่ละวรรค ดังนี้

ตารางที่ 2 สัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะที่อยู่ในวรรคเดียวกัน

สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	สัมผัสสระ		สัมผัสพยัญชนะ	
	ชิดกัน	ไม่ชิดกัน	ชิดกัน	ไม่ชิดกัน
shù shǒu dài bì 束手待毙 มัด มือ รอ ตาย			shù shǒu 束, 手	
kòu rén xīn xián 扣人心弦 ตี คน ใจ สายเครื่องดนตรี			xīn xián 心, 弦	
dǎ zhǒng liǎn chōng pàngzi 打肿脸充胖子 ตี บวม หน้า เต็ม คนอ้วน		zhǒng chōng 肿, 充		

สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	สัมผัสสระ		สัมผัสพยัญชนะ	
	ชิดกัน	ไม่ชิดกัน	ชิดกัน	ไม่ชิดกัน
lù yáo zhī mǎ lì 路 遥 知 马 力, ถนน ไกลโพ้น รู้ ม้า กำลัง rì jiǔ jiàn rén xīn 日 久 见 人 心 วัน นาน ปรากฏ คน ใจ			jiǔ jiàn 久, 见	lù lì 路, 力
qíng rén yǎn lǐ chū xī shī 情 人 眼 里 出 西 施 คู่รัก ตา ใน ออก ชี้อ		lǐ xī shī 里, 西 施		
rén xīn bù zú shé tūn xiàng 人 心 不 足 蛇 吞 象 คน ใจ ไม่ พอ งู กลืน ช้าง	bù zú 不, 足			xīn xiàng 心, 象
yī gè bā zhǎng pāi bù xiǎng 一 个 巴 掌 拍 不 响 หนึ่ง เดียว ฝ่ามือ ปรบมือ ไม่ ดัง				bā bù 巴, 不
shēn shǒu bù jiàn wǔ zhǐ 伸 手 不 见 五 指 ยื่น มือ ไม่ เห็น ห้า นิ้ว		bù wǔ 不, 五	shēn shǒu 伸, 手	
yǒu yǎn bù shí tài shān 有 眼 不 识 泰 山 มี ตา ไม่ รู้ ชุนเขาไท่ซาน			yǒu yǎn 有, 眼	shí shān 识, 山
chuí xián sān chǐ 垂 涎 三 尺 หย้อยลง น้ำลาย สาม ฟุต				chuí chǐ 垂, 尺

สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	สัมผัสสระ		สัมผัสพยัญชนะ	
	ชิดกัน	ไม่ชิดกัน	ชิดกัน	ไม่ชิดกัน
mù zhōng wú rén 目中无人 ตา ใน ไม่มี คน		mù wú 目, 无		
shǒu zú wú cuò 手足无措 มือเท้า ไม่มี วาง	zú wú 足, 无			
shǒu kǒu rú píng 守口如瓶 ป้องกัน ปาก เหมือน ขวด	shǒu kǒu 守, 口			
suí xīn suǒ yù 随心所欲 ตามแต่ ใจ ที่ ชอบ				suí suǒ 随, 所
ài bù shì shǒu 爱不释手 ชอบ ไม่ ปล่อย มือ			shì shǒu 释, 手	
miàn rú tǔ sè 面如土色 หน้า เหมือน ดิน สี	rú tǔ 如, 土			
guò yǎn yún yān 过眼云烟 ผ่าน ตา เมฆ ควีน		yǎn yān 眼, 烟	yǎn 眼, yún yān 云, 烟	
yī yè bì mù 一叶蔽目 หนึ่ง ใบไม้ บัง ตา		yī bì 一, 蔽	yī yè 一, 叶	

สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	สัมผัสสระ		สัมผัสพยัญชนะ	
	ชิดกัน	ไม่ชิดกัน	ชิดกัน	ไม่ชิดกัน
chún wáng chǐ hán 唇 亡 齿 寒 ริมฝีปาก สูญเสีย ฟัน หนาว				chún chǐ 唇, 齿
chún chǐ xiāng yī 唇 齿 相依 ริมฝีปาก ฟัน พึ่งพาอาศัยกัน			chún chǐ 唇, 齿	

ตารางที่ 3 สัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะที่อยู่ระหว่างวรรค

สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	สัมผัสสระ		สัมผัสพยัญชนะ	
	คำสุดท้ายของวรรคแรกกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 2	คำสุดท้ายของวรรคแรกกับคำแรกของวรรคที่ 2	คำที่อยู่ในตำแหน่งเดียวกันของแต่ละวรรค	คำที่อยู่ต่างตำแหน่งกันของแต่ละวรรค
lù yáo zhī mǎ lì 路 遥 知 马 力, ถนน ไกลโพ้น รู้ ม้า กำลัง rì jiǔ jiàn rén xīn 日 久 见 人 心 วัน นาน ปรากฏ คน ใจ		lì rì 力, 日		
yǐ yǎn huán yǎn 以 眼 还 眼, ใช้ ตา สวนกลับ ตา yǐ yá huán yá 以 牙 还 牙 ใช้ ฟัน สวนกลับ ฟัน			yǐ yǐ 以, 以 huán huán 还, 还	
zuǒ ěr jìn 左 耳 进, ซ้าย หู เข้า yòu ěr chū 右 耳 出 ขวา หู ออก			ěr ěr 耳, 耳	

3. การซ้ำคำ

การซ้ำคำที่พบในสำนวนจีน แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การซ้ำคำในวรรคเดียวกันและการซ้ำคำระหว่างวรรค

3.1 การซ้ำคำในวรรค

สำนวนจีนอาจมีการซ้ำคำในวรรคเดียวกัน ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

3.1.1 การซ้ำคำที่อยู่ชิดกัน พบในสำนวนที่มี 4 คำเท่านั้น ตำแหน่งของคำที่ซ้ำกันอาจอยู่ต้นสำนวน กลางสำนวนหรือท้ายสำนวนก็ได้

3.1.2 การซ้ำคำที่ไม่อยู่ชิดกัน อาจมีคำมาคั่นเพียงคำเดียวหรือหลายคำก็ได้ และตำแหน่งของคำที่ซ้ำกันอาจอยู่ต้นสำนวน กลางสำนวน หรือท้ายสำนวนก็ได้

3.2 การซ้ำคำระหว่างวรรค

สำนวนจีนที่มี 2 วรรค มีการซ้ำคำระหว่างวรรคซึ่งแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ

3.2.1 การซ้ำคำที่อยู่ในตำแหน่งเดียวกันของแต่ละวรรค

3.2.2 การซ้ำคำที่อยู่ต่างตำแหน่งกันในแต่ละวรรค

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าการซ้ำคำในสำนวนจีนมีหลายลักษณะ ดังนั้นผู้วิจัยจึงจะนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ร่วมกับสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับกับอวัยวะและนำเสนอในรูปแบบตาราง เพื่อให้ทำความเข้าใจได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 การซ้ำคำในวรรคเดียวกัน

สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	การซ้ำคำในวรรค	
	ชิดกัน	ไม่ชิดกัน
rén xīn nán cè shuǐ nán liáng 人 心 难 测 水 难 量 คน ใจ ยาก คาดเดา น้ำ ยาก วัด		nán nán 难, 难
zhī rén zhī miàn bù zhī xīn 知 人 知 面 不 知 心 รู้ คน รู้ หน้า ไม่ รู้ ใจ		zhī zhī 知, 知

สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	การซ้ำคำในวรรค	
	ชิดกัน	ไม่ชิดกัน
yǐ yǎn huán yǎn 以 眼 还 眼， ใช้ ตา สวนกลับ ตา yǐ yá huán yá 以 牙 还 牙 ใช้ ฟัน สวนกลับ ฟัน		yǎn yǎn 眼， 眼 yá yá 牙， 牙
jiāng xīn bǐ xīn 将 心 比 心 นำใจ เปรียบเทียบ ใจ		xīn xīn 心， 心
jīn jīn yǒu wèi 津 津 有 味 น้ำลาย น้ำลาย มี รสชาติ	jīn jīn 津， 津	

ตารางที่ 5 การซ้ำคำระหว่างวรรค

สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	การซ้ำคำระหว่างวรรค	
	ตำแหน่งเดียวกัน	ต่างตำแหน่ง
yǐ yǎn huán yǎn 以 眼 还 眼， ใช้ ตา สวนกลับ ตา yǐ yá huán yá 以 牙 还 牙 ใช้ ฟัน สวนกลับ ฟัน	yǐ yǐ 以， 以 huán huán 还， 还	
zuǒ ěr jìn 左 耳 进， ซ้ายหู เข้า yòu ěr chū 右 耳 出 ขวาหู ออก	ěr ěr 耳， 耳	

4. โครงสร้างทางไวยากรณ์

4.1 ส่วนที่เป็นวลี

วลีในภาษาจีน หมายถึง กลุ่มคำที่ประกอบกันขึ้นในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ทำหน้าที่คล้ายคำในแง่เป็นส่วนประกอบของประโยคแต่จะให้ความหมายผสมและเป็นหน่วยคำที่ใหญ่กว่าคำ นอกจากนี้ในบางกรณีอาจใช้ทำหน้าที่แทนประโยคได้ด้วย (อดุลย์ รัตนมันเกษม, 2554: 39)

ดังนั้นโครงสร้างของส่วนที่เป็นวลี จึงเป็นส่วนที่เป็นกลุ่มคำมารวมกัน และใจความยังไม่สมบูรณ์ ตัวอย่างเช่น

zhā ěr duo

扎 耳朵

แทง หู

‘ซัดหู, แสลงหู’

หมายถึง เสียงหรือคำพูดที่ฟังแล้วรู้สึกไม่เป็นที่น่าพอใจ

gěi miàn zi

给 面子

ให้ หน้า

‘ไว้หน้า’

หมายถึง รักษาหน้าตาหรือศักดิ์ศรี

diū miàn zi

丢 面子

สูญเสีย หน้า

‘ขายหน้า เสียหน้า’

หมายถึง สูญเสียหน้าตาหรือศักดิ์ศรี

qī shǒu bā jiǎo

七 手 八 脚

เจ็ด มือ แปด เท้า

‘มือและเท้าเต็มไปหมด’

หมายถึง ผู้คนมากมายช่วยกันทำอะไรรายางหนึ่งจนซุลมุนวุ่นวาย

ài miàn zi

爱 面子

รัก หน้า

‘รักษาหน้าตา’

หมายถึง คำนึงถึงศักดิ์ศรีหรือหน้าตาของตัวเองมากเกินไป กลัวว่าจะถูกคนอื่นมาดู

หมิ่นดูแคลน

kòu rén xīn xián

扣 人 心 弦

ตี คน ใจ สายของเครื่องดนตรี

‘เคาะสายเครื่องดนตรีในใจคน’

หมายถึง ทำให้คนเกิดความสะเทือนใจ

zuǒ ěr jìn yòu ěr chū

左 耳 进, 右 耳 出

ซ้าย หู เข้า ขวา หู ออก

‘เข้าหูซ้ายทะลุหูขวา’

หมายถึง บอกหรือสอนเท่าไรก็ไร้ผล

guā mù xiāng kàn

刮 目 相 看

เช็ด ตา ทศนะการมอง

‘เช็ดตาก่อนแล้วมองใหม่’

หมายถึง มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปมาก จนต้องเปลี่ยนทัศนคติการมองใหม่

bái shǒu qǐ jiā

白 手 起 家

ว่างเปล่า มือ เริ่ม

‘ก่อร่างสร้างตัวด้วยมือเปล่า’

หมายถึง ก่อร่างสร้างตัวขึ้นด้วยลำแข้งของตัวเอง

shēn shǒu bù jiàn wǔ zhǐ
伸 手 不 见 五 指
ยื่น มือ ไม่ เห็น ห้า นิ้ว

‘ยื่นมือออกไปไม่เห็นนิ้วทั้งห้า’

หมายถึง มีดจมองไม่เห็นอะไรเลย

rén xīn bù zú shé tūn xiàng
人 心 不 足 蛇 吞 象
คน ใจ ไม่ พอ งู กลืน ช้าง

‘ความโลภของคนเราไม่รู้จักพอ ประดุจงูกลืนช้าง’

หมายถึง ความละโมภโลภมากของคนเราที่ไม่รู้จักอึดจักพอ

yī gè bā zhǎng pāi bù xiǎng
一 个 巴 掌 拍 不 响
หนึ่ง เดียว ฝ่ามือ ปรบมือ ไม่ ดัง

‘ตบมือข้างเดียวไม่ดัง’

หมายถึง หัวเดียวกระเทียมลีบ ยากที่จะทำการสำเร็จ

shù shǒu dài bì
束 手 待 毙
มัด มือ รอ ตาย

‘มัดมือรอความตาย’

หมายถึง งอมืองอเท้ารอให้ความหายนะมาถึง โดยไม่คิดดิ้นรนต่อสู้เพื่อแก้ไข

สถานการณ์

shǒu zú wú cuò
手 足 无 措
มือ เท้า ไม่มี วาง

‘มือเท้าไม่รู้ควรจะทำอย่างไร’

พรรณนาว่าลนลานจนมือเท้าสับสน รับมือไม่ไหว

shǒu kǒu rú píng

守 口 如 瓶

ป้องกัน ปาก เหมือน ขวด

‘ป้องกันปากเหมือนขวด’

หมายถึง รักษาความลับอย่างเข้มงวด หรือพูดจาอย่างระมัดระวัง

suí xīn suǒ yù

随 心 所 欲

ตามแต่ ใจ ที่ ชอบ

‘ตามใจชอบ’

หมายถึง ตามอำเภอใจ ทำได้ดังใจปรารถนา

jīn jīn yǒu wèi

津 津 有 味

น้ำลาย น้ำลาย มี รสชาติ

‘ออกรสออกชาติ’

พรรณนาว่าอาหารอร่อย พูดคุยสนุก หรือเรื่องราวสนุกเพลิดเพลิน

ài bù shì shǒu

爱 不 释 手

ชอบ ไม่ ปล่อย มือ

‘ชอบมากเสียจนไม่ยอมปล่อย’

หมายถึง ชอบเหลือเกิน

dǎ zhǒng liǎn chōng pàng zi

打 肿 脸 充 胖子

ตี บวม หน้า เต็ม คนอ้วน

‘ตีหน้าจนบวม เพื่อให้แลดูว่าเป็นคนอ้วนท้วน’

หมายถึง พยายามในเกียรติยศจอมปลอม ทั้ง ๆ ที่ไม่มีสถานะนั้นแต่ดันพยายาม

สร้างภาพให้เห็นว่ามี

zhī rén zhī miàn bù zhī xīn

知 人 知 面 不 知 心

รู้ คน รู้ หน้า ไม่ รู้ ใจ

‘คนเรารู้หน้าไม่รู้ใจ’

อุปมาว่าเป็นเรื่องยากที่จะรู้ธาตุแท้คน

jiāng xīn bǐ xīn

将 心 比 心

นำ ใจ เปรียบเทียบ ใจ

‘นึกถึงอกเขากเรา’

หมายถึง เอาใจเขามาใส่ใจเรา ให้รู้จักเห็นใจผู้อื่น

chuí xián sān chǐ

垂 涎 三 尺

ย้อยลง น้ำลาย สาม ฟุต

‘น้ำลายหก’

หมายถึง ออยากกินจนน้ำลายหก ต่อมาใช้อุปมาว่าชื่นชอบของบางอย่างและอยากได้

rén xīn nán cè shuǐ nán liáng

人 心 难 测 水 难 量

คน ใจ ยาก คาดเดา น้ำ ยาก วัด

‘หยิ่งใจคนยากดุจหยิ่งน้ำลึกลับ’

หมายถึง แม้จะลึกลับก็ยังสามารถวัดความลึกของน้ำได้ แต่จิตใจของมนุษย์นั้นยากนักที่

จะหยิ่งรู้

guò yǎn yún yān

过 眼 云 烟

ผ่าน ตา เมฆ ควัน

‘เมฆควันที่ลอยผ่านตา’

หมายถึง เรื่องที่ห่างตัวและไม่จำเป็นต้องใส่ใจหรือหมายถึงเรื่องที่หายไปอย่าง

รวดเร็ว

4.2 ส่วนที่เป็นประโยค

ประโยคคือหน่วยภาษาที่เล็กที่สุดที่สามารถแสดงความหมายได้โดยอิสระเพื่อการสื่อสารในสังคม เกิดขึ้นจากการประกอบกันของคำกับวลีตามความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ที่กำหนดจำเพาะ มีคำและวลีในประโยคแบ่งออกเป็นส่วนประกอบต่าง ๆ ตามหน้าที่การใช้ของแต่ละส่วน (เสี่ยว อานต้า, 2547: 229)

ดังนั้นโครงสร้างของส่วนที่เป็นประโยคจึงประกอบด้วยคำหรือวลีที่มีหน้าที่เฉพาะ และส่วนที่เป็นประโยคนั้นจะมีความหมายที่สมบูรณ์ ตัวอย่างเช่น

mù zhōng wú rén

目中无人

ตา ใน ไม่มี คน

‘ไม่มีใครอยู่ในสายตา’

อุปมาว่า ยโสโอหัง มองคนไม่ขึ้น

miàn rú tǔ sè

面如土色

หน้า เหมือน ดิน สี

‘หน้าซีดเหมือนสีดิน’

หมายถึง อาการของคนตกใจจนหน้าซีดเผือด

yī yè bì mù

一叶蔽目

หนึ่ง ใบไม้ บัง ตา

‘ใบไม้ใบเดียวก็ปิดตาเอาไว้แล้ว’

หมายถึง ถูกปรากฏการณ์ชั่วครวหรือหรือเฉพาะส่วนตบตาจนไม่สามารถเข้าใจเรื่องราวทั้งหมดหรือธาตุแท้ของปัญหาอย่างแจ่มแจ้ง

yǐ yǎn huán yǎn yǐ yá huán yá
以 眼 还 眼， 以 牙 还 牙

ใช้ ตา สวนกลับ ตา ใช้ ฟัน สวนกลับ ฟัน

‘ตาต่อตา ฟันต่อฟัน’

หมายถึง เอาวิธีการที่ฝ่ายตรงข้ามใช้ตอบโต้ฝ่ายตรงข้าม

lù yáo zhī mǎ lì rì jiǔ jiàn rén xīn
路 遥 知 马 力， 日 久 见 人 心

ถนน ไกลโพ้น รู้ ม้า กำลัง วัน นาน ปรากฏ คน ใจ

‘ระยะทางพิสูจน์ม้า กาลเวลาพิสูจน์คน’

หมายถึง บุคคลที่เรารู้จักหรือคบหาด้วยนั้น ยากนักที่จะรู้ว่าจริง ๆ แล้วเขาเป็นคน
เช่นไร เราอาจได้ยินจากคนอื่นว่าเขาเป็นคนดีหรือไม่ดี แต่ในความเป็นจริง เขาอาจเป็นตรงกันข้ามกับ
คำล่ำลือของผู้คนในสังคม กาลเวลาจะเป็นเครื่องพิสูจน์ให้เราประจักษ์ว่า บุคคลนั้นเป็นคนเช่นไร

chún wáng chǐ hán
唇 亡 齿 寒

ริมฝีปาก สูญเสีย ฟัน หนาว

‘เมื่อไรซึ่งริมฝีปากก็จะหนาวฟัน’

หมายถึง ความสัมพันธ์แนบแน่น เมื่อสูญเสียฝ่ายหนึ่งไป อีกฝ่ายหนึ่งก็จะถูกคุกคาม
หรือได้รับความเสียหาย

qíng rén yǎn lǐ chū xī shī
情 人 眼 里 出 西 施

คู่รัก ตา ใน ออก ซิซีอ (สตรีเลอโฉมของแคว้นเยี่ย)

‘ในสายตาคู่รัก มักเห็นฝ่ายตรงข้ามสวยงามดุจดังซิซีอเสมอ’

หมายถึง ชายหญิงที่ตกอยู่ในห้วงรักอันดื่มด่ำนั้น ถึงแม้ฝ่ายหญิงจะไม่สู้สวยนัก แต่ใน
สายตาฝ่ายชาย ก็รู้สึกว่านางงามเลิศเพริศพรียงยิ่งนัก

ความหมายของสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ

ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ สามารถจำแนกได้ดังต่อไปนี้

1. สำนวนที่มีคำว่า “หัวใจ” (心)

ในสำนวนจีนที่มีคำว่าหัวใจปรากฏอยู่นั้นนอกจากจะมีความหมายตรงคือเป็นอวัยวะภายในสำหรับฉีดเลือดให้หมุนเวียนเลี้ยงร่างกายแล้ว คำว่าหัวใจในสำนวนจีนนั้นยังหมายถึงความรู้สึกนึก คิด รวมถึงลักษณะนิสัยส่วนลึกของมนุษย์ด้วย ตัวอย่างเช่น

lù yáo zhī mǎ lì rì jiǔ jiàn rén xīn

路 遥 知 马 力, 日 久 见 人 心

ถนน ไกลโพ้น รู้ ม้า กำลัง วัน นาน ปรากฏ คน ใจ

‘ระยะทางพิสูจน์ม้า กาลเวลาพิสูจน์คน’

หมายถึง บุคคลที่เรารู้จักหรือคบหาด้วยนั้น ยากนักที่จะรู้ว่าจริง ๆ แล้วเขาเป็นคนเช่นไร เราอาจได้ยินจากคนอื่นว่าเขาเป็นคนดีหรือไม่ดี แต่ในความเป็นจริง เขาอาจเป็นตรงกันข้ามกับคำล่ำลือของผู้คนในสังคม กาลเวลาจะเป็นเครื่องพิสูจน์ให้เราประจักษ์ว่า บุคคลนั้นเป็นคนเช่นไร

rén xīn bù zú shé tūn xiàng

人 心 不 足 蛇 吞 象

คน ใจ ไม่ พอ งู กลืน ช้าง

‘ความโลภของคนเราไม่รู้จักพอ ประดุจงูกลืนช้าง’

หมายถึง ความละโมภโลภมากของคนเราที่ไม่รู้จักอิมจักพอ

rén xīn nán cè shuǐ nán liáng

人 心 难 测 水 难 量

คน ใจ ยาก คาดเดา น้ำ ยาก วัด

‘หยิ่งใจคนยากดุจหยิ่งน้ำลึก’

หมายถึง แม้จะลึกก็ยังสามารถวัดความลึกของน้ำได้ แต่จิตใจของมนุษย์นั้นยากนักที่จะ

หยั่งรู้

jiāng xīn bǐ xīn

将 心 比 心

นำ ใจ เปรียบเทียบ ใจ

‘นึกถึงอกเขากเรา’

หมายถึง เอาใจเขามาใส่ใจเรา ให้รู้จักเห็นใจผู้อื่น

kòu rén xīn xián

扣 人 心 弦

ตี คน ใจ สายของเครื่องดนตรี

‘เคาะสายเครื่องดนตรีในใจคน’

หมายถึง ทำให้คนเกิดความสะเทือนใจ

suí xīn suǒ yù

随 心 所 欲

ตามแต่ ใจ ที่ ชอบ

‘ตามใจชอบ’

หมายถึง ตามอำเภอใจ ทำได้ตั้งใจปรารถนา

zhī rén zhī miàn bù zhī xīn

知 人 知 面 不 知 心

รู้ คน รู้ หน้า ไม่ รู้ ใจ

‘คนเรารู้หน้าไม่รู้ใจ’

อุปมาว่าเป็นเรื่องยากที่จะรู้จักแต่คน

xīn fán yì luàn

心 烦 意 乱

ใจ กลัดกลุ้ม คาคคิด ยุ่งเหยิง

‘จิตใจกระวนกระวาย ความคิดสับสน’

หมายถึง ว้าวุ่นใจยิ่งนัก

2. คำกรณที่มีคำว่า “มือ, ฝ่ามือ” และ “เท้า” (手, 巴掌, 脚 และ 足)

ในสำนวนจีนที่มีคำว่ามือและเท้าปรากฏอยู่นั้น นอกจากมือจะหมายถึงอวัยวะส่วนหนึ่งของร่างกายที่อยู่ต่อจากปลายแขน ส่วนเท้าหมายถึงอวัยวะส่วนล่างสุดของคนหรือสัตว์ นับตั้งแต่ได้ข้อเท้าลงไปแล้ว คำว่ามือและเท้าในสำนวนจีนนั้นยังมีความหมายเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตและการทำงานด้วย เช่น กล่าวถึงการสร้างเนื้อสร้างตัว ความยากลำบาก ตัวอย่างเช่น

qī shǒu bā jiǎo

七 手 八 脚

เจ็ด มือ แปด เท้า

‘มือและเท้าเต็มไปหมด’

หมายถึง ผู้คนมากมายช่วยกันทำอะไรอย่างหนึ่งจนจุลมนุ่นวาย

ài bù shì shǒu

爱 不 释 手

ชอบ ไม่ ปล่อย มือ

‘ชอบมากเสียจนไม่ยอมปล่อย’

หมายถึง ชอบเหลือเกิน

bái shǒu qǐ jiā

白 手 起 家

ว่างเปล่า มือ เริ่ม

‘ก่อร่างสร้างตัวด้วยมือเปล่า’

หมายถึง ก่อร่างสร้างตัวขึ้นด้วยลำแข้งของตัวเอง

shù shǒu dài bì

束 手 待 毙

มัด มือ รอ ตาย

‘มัดมือรอความตาย’

หมายถึง งอมืองอเท้ารอให้ความหายนะมาถึง โดยไม่คิดดิ้นรนต่อสู้เพื่อแก้ไขสถานการณ์

shēn shǒu bù jiàn wǔ zhǐ

伸 手 不 见 五 指

ยื่น มือ ไม่ เห็น ห้า นิ้ว

‘ยื่นมือออกไปไม่เห็นนิ้วทั้งห้า’

หมายถึง มีดจนมองไม่เห็นอะไรเลย

yī gè bā zhǎng pāi bù xiǎng

一 个 巴 掌 拍 不 响

หนึ่ง เดียว ฝ่ามือ ปรบมือ ไม่ ดัง

‘ตบมือข้างเดียวไม่ดัง’

หมายถึง หัวเดียวกระเทียมลีบ ยากที่จะทำการสำเร็จ

shǒu zú wú cuò

手 足 无 措

มือ เท้า ไม่มี วาง

‘มือเท้าไม่รู้ควรจะวางที่ไหนดี’

พรรณนาว่าลนลานจนมือเท้าสับสน รับมือไม่ไหว

yì rú fǎn zhǎng

易 如 反 掌

ง่าย เหมือน พลิกฝ่ามือ

‘ง่ายเหมือนพลิกฝ่ามือ’

อุปมาว่าง่ายตายเหลือเกิน

xuē zú shì lǚ

削 足 适 履

เฉือน เท้า เหมาะ รองเท้า

‘เฉือนเท้าให้เข้ากับเกือก’

อุปมาว่า คล้อยตามเงื่อนไขที่มีอยู่แล้วอย่างไม่เหมาะสมหรือนำเอาประสบการณ์ของผู้อื่น หรือลอกเลียนวิธีของผู้อื่นมาใช้อย่างกลไกโดยไม่คำนึงถึงสภาพที่เป็นจริง

3. ส่วนวนที่มีคำว่า “ปาก ริมฝีปาก และฟัน” (口, 嘴, 唇 และ 呀)

ในส่วนวนจีนที่มีคำว่าปากและริมฝีปากปรากฏอยู่นั้น นอกจากจะหมายถึงส่วนหนึ่งของร่างกายมนุษย์ ที่ใช้สำหรับเปล่งเสียงแล้ว คำว่าปากและริมฝีปากในส่วนวนจีนยังหมายถึงการพูดจา การตักเตือน รวมถึงความสัมพันธ์ที่ต้องพึ่งพาผลประโยชน์กันอีกด้วย ตัวอย่างเช่น

shǒu kǒu rú píng

守 口 如 瓶

ป้องกัน ปาก เหมือน ขวด

‘ป้องกันปากเหมือนขวด’

หมายถึง รักษาความลับอย่างเข้มงวด หรือพูดจาอย่างระมัดระวัง

chún chǐ xiāng yī

唇 齿 相 依

ริมฝีปาก ฟัน พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

‘ริมฝีปากกับฟันพึ่งพาอาศัยกัน’

หมายถึง ความสัมพันธ์สนิทแนบแน่น มีผลประโยชน์ร่วมกัน ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและ

กัน

chún wáng chǐ hán

唇 亡 齿 寒

ริมฝีปาก สูญเสีย ฟัน หนาว

‘เมื่อไรซึ่งริมฝีปากก็จะรู้สึกหนาวฟัน’

หมายถึง ความสัมพันธ์แนบแน่น เมื่อสูญเสียฝ่ายหนึ่งไป อีกฝ่ายหนึ่งก็จะถูกคุกคามหรือ

ได้รับความเสียหาย

kǒu mì fù jiàn

口 蜜 腹 剑

ปาก หวาน ช่องท้อง ดาบ

‘ปากปราศย์น้ำใจเชือดคอ’

หมายถึง ปากพูดไพเราะน่าฟัง แต่ใจคอยคิดมุ่งร้ายหมายขวัณ

4. สำนวนที่มีคำว่า “ตา, ลูกตา” (眼, 目 และ 睛)

ในสำนวนจีนที่มีคำว่าตาปรากฏอยู่นั้น ไม่เพียงแต่หมายถึงอวัยวะที่ใช้ทำหน้าที่ในการดูเพียงอย่างเดียว คำว่าตาในสำนวนจีนยังหมายถึง ทักษะคติ มุมมอง รวมถึงความเข้าใจด้วย ตัวอย่างเช่น

mù zhōng wú rén

目中无人

ตา ใน ไม่มี คน

‘ไม่มีใครอยู่ในสายตา’

อุปมาว่า ยโสโอหัง มองคนไม่ขึ้น

guā mù xiāng kàn

刮目相看

เช็ด ตา ทักษะการมอง

‘เช็ดตาก่อนแล้วมองใหม่’

หมายถึง มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปมาก จนต้องเปลี่ยนทักษะการมองใหม่

yī yè bì mù

一叶蔽目

หนึ่ง ใบไม้ บัง ตา

‘ใบไม้ใบเดียวก็ปิดตาเอาไว้แล้ว’

หมายถึง ถูกปรากฏการณ์ชั่วคราวหรือเฉพาะส่วนตบตาจนไม่สามารถเข้าใจเรื่องราวทั้งหมดหรือธาตุแท้ของปัญหาอย่างแจ่มแจ้ง

yǒu yǎn bù shí tài shān

有眼不识泰山

มี ตา ไม่ รู้ ไท่ซาน (ชื่อเขาที่มีชื่อเสียงของจีน)

‘มีตาแต่ไม่รู้จักขุนเขาไท่ซาน’

หมายถึง ความรู้ประสบการณ์น้อย ไม่รู้จักบุคคลที่เก่งกาจ มีบทบาทสำคัญ หรือฐานะตำแหน่งสูง

qíng rén yǎn lǐ chū xī shī

情人眼里出西施

คู่รัก ตา ใน ออก ซีซี้อ (สตรีเลอโฉมของแคว้นเยี่ย)

‘ในสายตาคู่รัก มักเห็นฝ่ายตรงข้ามสวยงามดุจดั่งซีซี้อเสมอ’

หมายถึง ชายหญิงที่ตกอยู่ในห้วงรักอันดีมำนั้น ถึงแม้ฝ่ายหญิงจะไม่สู้สวยงามนัก แต่ในสายตาฝ่ายชาย ก็รู้สึกว่านางงามเลิศเพริศพรียงยิ่งนัก

yǐ yǎn huán yǎn yǐ yá huán yá

以眼还眼，以牙还牙

ใช้ ตา สวนกลับ ตา ใช้ ฟัน สวนกลับ ฟัน

‘ตาต่อตา ฟันต่อฟัน’

หมายถึง เอาวิธีการที่ฝ่ายตรงข้ามใช้ตอบโต้ฝ่ายตรงข้าม

guò yǎn yún yān

过眼云烟

ผ่าน ตา เมฆ คว้น

‘เมฆคว้นที่ลอยผ่านตา’

หมายถึง เรื่องที่ห่างตัวและไม่จำเป็นต้องใส่ใจ หรือหมายถึงเรื่องที่ยา่ยไปอย่างรวดเร็ว

yī mù liǎo rán

一目了然

หนึ่ง ตา เข้าใจ, รู้แจ้ง

‘มองปราดเดียวก็เข้าใจชัดแจ้ง’

บรรยายว่า เป็นเรื่องที่ปรากฏจำแนกง่าย

mù dèng kǒu dāi

目瞪口呆

ตา จ้องมอง ปาก เหม่อลอย

‘เบิกตากว้าง อ้าปากค้างพูดไม่ออก’

หมายถึง อาการตกใจเมื่อกลัว หรือพบเจอสิ่งที่ไม่คาดฝันมาก่อน

5. คำกริยาที่มีคำว่า “หน้า” (脸, 面, 颜 และ 面目)

ในสำนวนจีนที่มีคำว่าหน้าปรากฏอยู่นั้นนอกจากจะหมายถึงรูปลักษณ์ของหน้าแล้ว คำว่าหน้าในสำนวนยังสื่อถึงเกียรติยศ ศักดิ์ศรี ชื่อเสียง ภาพลักษณ์ ฐานะ รวมถึงการแสดงออกทางอารมณ์อีกด้วย ตัวอย่างเช่น

diū miàn zi

丢 面子

สูญหาย หน้า

‘ขายหน้า เสียหน้า’

หมายถึง สูญเสียหน้าตาหรือศักดิ์ศรี

gěi miàn zi

给 面子

ให้ หน้า

‘ไว้หน้า’

หมายถึง รักษาหน้าตาหรือศักดิ์ศรี

ài miàn zi

爱 面子

รัก หน้า

‘รักษาหน้าตา’

หมายถึง คำนึงถึงศักดิ์ศรีหรือหน้าตาของตัวเองมากเกินไป กลัวว่าจะถูกคนอื่นมาดูหมิ่น

ดูแคลน

miàn rú tǔ sè

面 如 土 色

หน้า เหมือน ดิน สี

‘หน้าซีดเหมือนสีดิน’

หมายถึง อาการของคนตกใจจนหน้าซีดเผือด

dǎ zhǒng liǎn chōng pàng zi

打 肿 脸 充 胖子

ตี บวม หน้า เต็ม คนอ้วน

‘ตีหน้าจนบวม เพื่อให้แลดูว่าเป็นคนอ้วนท้วน’

หมายถึง พิสมัยในเกียรติยศจอมปลอม ทั้ง ๆ ที่ไม่มีสถานะอย่างนั้นแต่พยายามสร้างภาพให้เห็นว่ามี

6. ส่วนวนที่มีคำว่า “หู” (耳)

ในส่วนวนจีนที่มีคำว่าหูปรากฏอยู่นั้น นอกจากจะหมายถึงส่วนหนึ่งในร่างกาย ทำหน้าที่สำหรับฟังเสียงแล้ว คำว่าหูในส่วนวนจีนยังมีความหมายเกี่ยวกับการฟัง การรับรู้ ความรู้สึก และการได้ยิน ตัวอย่างเช่น

zuǒ ěr jìn yòu ěr chū

左 耳 进, 右 耳 出

ซ้าย หู เข้า ขวา หู ออก

‘เข้าหูซ้ายทะลุหูขวา’

หมายถึง บอกหรือสอนเท่าไรก็ไม่ไ้ผล

zhā ěr duo

扎 耳朵

แทง หู

‘ขัดหู, แสลงหู’

หมายถึง เสียงหรือคำพูดที่ฟังแล้วรู้สึกไม่เป็นที่น่าพอใจ

gé qiáng yǒu ěr

隔 墙 有 耳

ฉากกั้น กำแพง มี หู

‘กำแพงมีหู’

อุปมาว่า พูดความลับจะต้องมีคนแอบฟัง

7. ส่วนวนที่มีคำว่า “หัว” (头)

ในส่วนวนจีนที่มีคำว่าหัวปรากฏอยู่นั้น นอกจากจะหมายถึงส่วนบนสุดของร่างกายมนุษย์แล้ว ในส่วนวนจีนนั้นคำว่าหัวยังหมายถึงของสูงที่ควรเคารพและมีความสำคัญมาก นอกจากนี้ยังสามารถสื่อถึงความโดดเด่น ดีเด่นเหนือกว่าผู้อื่นอีกด้วย ตัวอย่างเช่น

tài suì tóu shàng dòng tǔ

太岁 头 上 动 土

ไต้ซุย หัว บน ขยับ ดิน

‘ขุดดินบนหัวไต้ซุย’

อุปมาว่า ล้วงเกินละเมิดผู้มีอำนาจ, กระทบทางเสื่อ, เหยียบจมูกของผู้มีอำนาจ

chū rén tóu dì

出 人 头 地

ออก คน หัว พื้นดิน

‘เหนือกว่าคนอื่นหนึ่งช่วงหัว’

หมายถึง ดีเด่นกว่าคนอื่น

8. ส่วนวนที่มีคำว่า “กระดูก” (骨)

ในส่วนวนจีนที่มีคำว่ากระดูกปรากฏอยู่นั้น นอกจากจะหมายถึงส่วนใดส่วนหนึ่งของโครงร่างกายแล้ว คำว่ากระดูกในส่วนวนจีนยังสื่อถึงความเป็นส่วนตัว เนื้อแท้ ความรู้สึกภายในจิตใจ ตัวอย่างเช่น

hèn zhī rù gǔ

恨 之 入 骨

เกลียดชัง เข้า กระดูก

‘เกลียดเข้ากระดูกดำ’

หมายถึง เกลียดมาก

tóng jīn tiě gǔ
 铜 筋 铁 骨
 ทองแดง กล้ามเนื้อ เหล็ก กระดูก
 ‘เส้นเอ็นทองแดงและกระดูกเหล็ก’
 หมายถึง ร่างกายที่แข็งแรงและบึกบึน

gǔ zǐ lǐ
 骨 子 里
 โครง, โครงประกอบ ข้างใน
 ‘ในกระดูก’
 หมายถึง ในใจ, ในเนื้อแท้ และยังอุปมาว่าส่วนตัวด้วย

9. ส่วนวนที่มีคำว่า “น้ำลาย” (涎 และ 津)

ในสำนวนจีนที่มีคำว่าน้ำลายปรากฏอยู่นั้น นอกจากจะหมายถึงน้ำที่หลั่งออกมาจากต่อมน้ำลายและต่อมเมือกในปากช่วยย่อยอาหารจำพวกแป้งแล้ว ในสำนวนจีนน้ำลายยังเกี่ยวกับการพูดคุย ความปรารถนา และความต้องการ ตัวอย่างเช่น

chuí xián sān chǐ
 垂 涎 三 尺
 ย้อยลง น้ำลาย สาม ฟุต
 ‘น้ำลายหก’

หมายถึง อยากกินจนน้ำลายหก ต่อมาใช้อุปมาว่าชื่นชอบของบางอย่างและอยากได้

jīn jīn yǒu wèi
 津 津 有 味
น้ำลาย น้ำลาย มี รสชาติ
 ‘อกรสออกชาติ’

พรรณนาว่าอาหารอร่อย พูดคุยสนุก หรือเรื่องราวสนุกเพลิดเพลิน

10. สำนวนที่มีคำว่า “อวัยวะภายใน” (肺腑)

ในสำนวนจีนนั้นนอกจากจะกล่าวถึงอวัยวะภายนอกแล้ว ยังมีสำนวนที่เกี่ยวกับอวัยวะภายในด้วยเช่นกัน โดยในสำนวนนั้นจะสื่อความหมายถึงส่วนลึกในใจของมนุษย์ ตัวอย่างเช่น

gǎn rén   fèi fǔ
感人   肺腑
เป็นที่ซาบซึ้งใจ   อวัยวะภายใน

‘ทำให้ผู้คนรู้สึกตื่นตันใจ’

หมายถึง เป็นที่ซาบซึ้งถึงกันบังของหัวใจ หรือเป็นที่ซาบซึ้งอย่างสุดหัวใจ

11. สำนวนที่มีคำว่า “จมูก” (鼻子)

ในสำนวนจีนที่มีคำว่าจมูกปรากฏอยู่นั้น นอกจากจะหมายถึงอวัยวะส่วนหนึ่งที่ยื่นออกมาอยู่เหนือปาก มีรู 2 รู สำหรับดมกลิ่นและหายใจเข้าหายใจออกแล้ว คำว่าจมูกในสำนวนจีนยังสื่อถึงการพึ่งพาอาศัยผู้อื่น ตัวอย่างเช่น

yǎng rén   bí   xī
仰 人 鼻 息
อาศัย   คน   จมูก   หายใจ

‘ยืมจมูกคนอื่นหายใจ’

หมายถึง อาศัยผู้อื่นทำงานมักไม่สะดวกเหมือนทำด้วยตนเอง

12. สำนวนที่มีคำว่า “ท้อง” (肚)

ในสำนวนจีนที่มีคำว่าท้องปรากฏอยู่นั้น นอกจากจะหมายถึงส่วนของร่างกายด้านหน้า ตั้งแต่ลิ้นปี่จนถึงบริเวณต้นขา มีสะดืออยู่ตรงกลาง มีกระเพาะและไส้อยู่ภายในแล้ว คำว่าท้องในสำนวนจีนยังสื่อถึงความใจกว้างของมนุษย์อีกด้วย ตัวอย่างเช่น

zǎixiàng   dù   lì   hǎo   chēngchuán
宰相   肚   里   好   撑 船
อัครเสนาบดี   ท้อง   ใน   ได้   ถ่อเรือ

‘ในท้องอัครเสนาบดีกว้างพอที่จะถ่อเรือได้’

พรรณนาว่า เป็นที่มีจิตใจกว้างขวาง

ภาพสะท้อนสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับบอวัยวะ

จากการศึกษาสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับบอวัยวะนั้นพบว่ามีการสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมและวัฒนธรรมของชาวจีน ดังต่อไปนี้

1. ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.1 ภูมิประเทศ

ประเทศจีนเป็นประเทศที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ ลักษณะภูมิประเทศค่อนข้างหลากหลาย โดยทั่วไปจะมีภูเขาสูงและที่ราบน้อย โดยพื้นที่ที่เป็นภูเขาคิดเป็นประมาณ 2 ใน 3 ของประเทศ นอกจากนี้ประเทศจีนยังมีแหล่งแม่น้ำสำคัญอีกหลายสายที่มีต้นกำเนิดจากที่ราบสูงและภูเขาในภาคตะวันตกไหลไปทางตะวันออกลงสู่ทะเล

สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับบอวัยวะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะทางภูมิประเทศของประเทศจีน เช่น ภูเขา แม่น้ำ ลำคลอง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

yǒu yǎn bù shí tài shān

有 眼 不 识 泰 山

มี ตา ไม่ รู้ ขุนเขาไท่ซาน

‘มีตาแต่ไม่รู้จักขุนเขาไท่ซาน’

หมายถึง ความรู้ประสบการณ์น้อย ไม่รู้จักบุคคลที่เก่งกาจ มีบทบาทสำคัญ หรือฐานะตำแหน่งสูง

สำนวนข้างต้นนี้สะท้อนให้เห็นภูมิประเทศของประเทศจีนที่มีภูเขาสูง ภูเขาไท่ซานนั้นได้รับการกล่าวขานว่าเป็นภูเขาที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในภาคกลางของจีนและยังเป็นที่รู้จักกันดี ดังนั้นภูเขาไท่ซานจึงถูกนำมาเปรียบเป็นสิ่งที่สำคัญและสูงส่ง

rén xīn nán cè shuǐ nán liáng

人 心 难 测 水 难 量

คน ใจ ยาก คาดเดา น้ำ ยาก วัด

‘หยิ่งใจคนยากดูหยิ่งน้ำลึก’

หมายถึง แม้จะลึกก็ยังสามารถวัดความลึกของน้ำได้ แต่จิตใจของมนุษย์นั้นยากนักที่จะหยั่งรู้

สำนวนข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าประเทศจีนมีแม่น้ำ ลำคลองและทะเลสาบมากมาย โดยมีพื้นที่มากกว่า 1,000 ตารางกิโลเมตร และยังมีมากกว่า 1,000 สาย แม่น้ำ ลำคลอง และทะเลสาบที่สำคัญได้แก่ แม่น้ำฉางเจียง แม่น้ำหวงเหอ เป็นต้น

miàn rú tǔ sè

面 如 土 色

หน้า เหมือน ดิน สี

‘หน้าซีดเหมือนสีดิน’

หมายถึง อาการของคนตกใจจนหน้าซีดเผือด

สำนวนข้างต้นมีการกล่าวถึงใบหน้าที่แสดงอาการตกใจจนหน้าซีดไปเปรียบเทียบกับสีดินในประเทศจีนที่มีสีเหลือง ซึ่งดินเหลืองจะที่อยู่บริเวณที่ราบสูงดินเหลืองและบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำเหลืองหรือแม่น้ำหวงเหอ

1.2 สัตว์

ในสังคมจีนมีการเลี้ยงสัตว์เอาไว้เพื่อเป็นอาหารและแรงงาน ซึ่งสัตว์เลี้ยงของชาวจีนมี 6 ชนิด ได้แก่ ม้า วัว แพะ หมู สุนัข และไก่ ดังนั้นสำนวนของจีนจึงมีการกล่าวถึงสัตว์ชนิดนั้นด้วย นอกจากนี้ยังมีสัตว์ชนิดอื่น ๆ ปรากฏในสำนวนด้วย เช่น ช้าง งู ดังตัวอย่างต่อไปนี้

lù yáo zhī mǎ lì rì jiǔ jiàn rén xīn

路 遥 知 马 力, 日 久 见 人 心

ถนน ไกลโพ้น รู้ ม้า กำลัง วัน นาน ปรากฏ คน ใจ

‘ระยะทางพิสูจน์ม้า กาลเวลาพิสูจน์คน’

หมายถึง บุคคลที่เรารู้จักหรือคบหาด้วยนั้น ยากนักที่จะรู้ว่าจริง ๆ แล้วเขาเป็นคนเช่นไร เราอาจได้ยินจากคนอื่นว่าเขาเป็นคนดีหรือไม่ดี แต่ในความเป็นจริง เขาอาจเป็นตรงกันข้ามกับคำล่ำลือของผู้คนในสังคม กาลเวลาจะเป็นเครื่องพิสูจน์ให้เราประจักษ์ว่าบุคคลนั้นเป็นเช่นไร

สำนวนข้างต้นกล่าวถึงม้าเนื่องจากม้าเป็นสัตว์ที่มีพลังกำลังดี สามารถวิ่งได้ระยะทางที่ไกล และยังเป็นสัตว์เลี้ยงตั้งแต่สมัยโบราณของจีน ม้าถูกเลี้ยงเพื่อใช้ในกิจการต่าง ๆ เช่น มีบทบาทในการป้องกันประเทศ และมีอิทธิพลต่อการสื่อสารแลกเปลี่ยนของคนจีนในสมัยโบราณด้วย

rén xīn bù zú shé tūn xiàng

人 心 不 足 蛇 吞 象

คน ใจ ไม่ พอ งู กลืน ช้าง

‘ความโลภของคนเราไม่รู้จักพอ ประดุจงูกลืนช้าง’

หมายถึง ความละโมภโลภมากของคนเราที่ไม่รู้จักอึดจักพอ

สำนวนข้างต้นเปรียบเทียบความโลภของมนุษย์เป็นงูกลืนช้าง เนื่องจากช้างเป็นสัตว์ใหญ่ จึงเปรียบเป็นความโลภที่มีมากมายของมนุษย์ จึงเปรียบเหมือนมนุษย์สามารถมีความโลภและความปรารถนาถึงสิ่งที่ยิ่งใหญ่เกินตัวได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด

2. เกียรติยศและศักดิ์ศรี

ชาวจีนนั้นให้ความสำคัญกับเกียรติ ศักดิ์ศรี ชื่อเสียง ตำแหน่ง และความน่าเชื่อถือต่าง ๆ เป็นอย่างมาก อีกทั้งคนจีนยังถือว่าการเสียหน้าเป็นเรื่องใหญ่และเป็นความอัปยศอีกด้วย

ดังนั้นจึงมีการกล่าวถึงเกียรติยศและศักดิ์ศรีผ่านสำนวนจีนด้วย โดยสำนวนที่กล่าวถึงโดยส่วนใหญ่จะมีคำว่าหน้าซึ่งหมายถึงเกียรติยศ ศักดิ์ศรี ประกอบอยู่ในสำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ài miàn zi

爱 面子

รัก หน้า

‘รักษาหน้าตา’

หมายถึง คำนึงถึงศักดิ์ศรีหรือหน้าตาของตัวเองมากเกินไป กลัวว่าจะถูกคนอื่นมาดูหมิ่นดู

แคลน

diū miàn zi

丢 面子

สูญหาย หน้า

‘ขายหน้า, เสียหน้า’

หมายถึง สูญเสียหน้าตาหรือศักดิ์ศรี

dǎ zhǒng liǎn chōng pàng zi

打 肿 脸 充 胖子

ตี บวม หน้า เต็ม คนอ้วน

‘ตีหน้าจนบวม เพื่อให้แลดูว่าเป็นคนอ้วนท้วน’

หมายถึง พิสมัยในเกียรติยศจอมปลอม ทั้ง ๆ ที่ไม่มีสถานะอย่างนั้นแต่พยายามสร้างภาพ

ให้เห็นว่ามี

3. ลักษณะนิสัยในการดำเนินชีวิต

ในสังคมจีนมีการทำงานและประกอบอาชีพมาตั้งแต่สมัยโบราณเช่นเดียวกัน สำนวนจีนที่มีค่าเกี่ยวกับอวัยวะนั้นจึงสามารถสะท้อนทัศนคติเกี่ยวกับหน้าที่ของอวัยวะต่าง ๆ ดังเช่น มือและเท้าที่ในสำนวนจีนจะกล่าวว่ามีไว้เพื่อดำเนินชีวิต การทำงาน ก่อร่างสร้างตัว การดิ้นรนเพื่อต่อสู้ อีกทั้งยังมีสำนวนจีนที่กล่าวถึงการทำงานและการดำเนินชีวิตว่าจะต้องร่วมแรงร่วมใจและพึ่งพากันงานต่าง ๆ จึงจะสำเร็จได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

bái shǒu qǐ jiā

白 手 起 家

ว่างเปล่า มือ เริ่ม

‘ก่อร่างสร้างตัวด้วยมือเปล่า’

หมายถึง ก่อร่างสร้างตัวขึ้นด้วยลำแข้งของตัวเอง

สำนวนข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินชีวิตของชาวจีนนั้น หากจะก่อร่างสร้างตัวด้วยความจน ไม่มีทรัพย์สินเงินทองใด ๆ ติดตัว จะต้องขยันขันแข็ง ใ้ความพยายามต่อสู้ดิ้นรนด้วยตนเอง อย่างหวังแต่จะพึ่งพาหรือรอคอยโชคชะตา

yī gè bā zhǎng pāi bù xiǎng

一 个 巴 掌 拍 不 响

หนึ่ง เดียว ฝ่ามือ ปรบมือ ไม่ ดัง

‘ตบมือข้างเดียวไม่ดัง’

หมายถึง หัวเดียวกระเทียมลีบ ยากที่จะทำการสำเร็จ

สำนวนข้างต้นคือหัวเดียวกระเทียมลีบ สื่อถึงการทำงานต่าง ๆ นั้นต้องทำงานกันเป็นกลุ่มอาศัยการร่วมแรงร่วมใจกันของหลาย ๆ บุคคล งานจะสำเร็จได้ผ่านพ้นไปได้ง่ายตาย หากทำงานด้วยกำลังของคนคนเดียว โดดเดี่ยวไม่มีพรรคพวกงานนั้น ๆ ก็จะไม่สำเร็จได้ยาก

chún chǐ xiāng yī

唇 齿 相 依

ริมฝีปาก ฟัน ฟังพาอาศัยซึ่งกันและกัน

‘ริมฝีปากกับฟันฟังพาอาศัยกัน’

หมายถึง ความสัมพันธ์สนิทแนบแน่น มีผลประโยชน์ร่วมกัน ต้องฟังพาอาศัยซึ่งกันและกัน

สำนวนข้างต้นเปรียบริมฝีปากและฟันกับความสัมพันธ์และการฟังพาอาศัยกันของมนุษย์ เนื่องจากริมฝีปากและฟันเป็นอวัยวะที่สำคัญที่ต้องอยู่คู่กันเพื่อทำหน้าที่ประสานงานควบคู่กัน หากขาดอวัยวะใดอวัยวะหนึ่งไปอีกฝ่ายก็จะทำหน้าที่ได้ไม่สมบูรณ์ ดังนั้นสำนวนดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นว่าการที่มนุษย์อยู่ร่วมกันจะต้องฟังพาอาศัยกันเพื่อเอื้อผลประโยชน์ของกันและกัน

chún wáng chǐ hán

唇 亡 齿 寒

ริมฝีปาก สูญเสีย ฟัน หนาว

‘เมื่อไรที่ริมฝีปากก็จะรู้สึกหนาวฟัน’

หมายถึง ความสัมพันธ์แนบแน่น เมื่อสูญเสียฝ่ายหนึ่งไป อีกฝ่ายหนึ่งก็จะถูกคุกคามหรือได้รับความเสียหาย

สำนวนข้างต้นสะท้อนให้เห็นริมฝีปากกับฟันว่าอยู่ใกล้กันจึงต้องอยู่คู่กันให้นานที่สุด ขาดอวัยวะใดไปไม่ได้ เนื่องจากการทำงาน เช่น การกลืน การกิน การเคี้ยว จะไม่สมบูรณ์ ดังนั้นสำนวนดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นว่าการที่มนุษย์ฟังพากันจะมีแต่ให้ประโยชน์ซึ่งกันและกันหากขาดคนใดคนหนึ่งไปย่อมกระทบถึงอีกคนหนึ่งและการทำงานจะไม่สมบูรณ์

4. คติความเชื่อ

นับตั้งแต่อดีตในสังคมจีนนั้นมีการนับถือลัทธิเต๋า เคารพนับถือเทพเจ้า และมีความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องราวที่เกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติ ซึ่งหนึ่งในเทพเจ้าที่ชาวจีนเคารพนับถือคือเทพเจ้าไท่ซู่ย ซึ่งในสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะก็มีการกล่าวถึงเทพเจ้าไท่ซู่ยอยู่ในสำนวนด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

tài suì tóu shàng dòng tǔ

太 岁 头 上 动 土

ไต้ซุ่ย หัว บน ขยับ ดิน

‘ขุดดินบนหัวไต้ซุ่ย’

อุปมาว่า ล้วงเกินละเมิดผู้มีอำนาจ, กระทบหางเสือ, เหยียบจมูกของผู้มีอำนาจ

สำนวนข้างต้นกล่าวถึงเทพเจ้าไต้ซุ่ย ซึ่งเป็นเทพเจ้าประจำปีในความเชื่อของชาวจีน แท้ที่จริงแล้ว ไต้ซุ่ยก็คือดาวพฤหัสบดี ในสมัยโบราณมีความเชื่อกันว่าทิศทางที่ดาวพฤหัสบดีเคลื่อนผ่านนั้นเป็นทิศโชคร้าย เวลาจะทำการขุดดินก่อสร้าง ต้องหลีกเลี่ยงทิศนี้ มิฉะนั้นจะประสบพิบัติภัยหายนะ ดังนั้นต่อมาสำนวนนี้จึงอุปมาว่าการขุดดินบนหัวไต้ซุ่ยนั้นคือการหาญกล้าล่วงเกินผู้มีอำนาจ

อนึ่ง จากการศึกษาภาพสะท้อนสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏผ่านสำนวนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะนั้นแสดงให้เห็นถึงธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนคติความเชื่อเรื่องเทพเจ้าของชาวจีน ซึ่งทำให้สามารถเข้าใจแนวคิดของชาวจีนได้เป็นอย่างดี และอาจจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนรู้ และส่งผลให้ผู้ศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศจีนมากยิ่งขึ้นด้วย

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะจำนวน 88 สำนวน ศึกษาจากหนังสือ 6 เล่ม ได้แก่

1. ชุมนุมสำนวนจีน เล่ม 1 ของมานิต เจียรบรรจงกิต (2542)
2. ชุมนุมสำนวนจีน เล่ม 2 ของมานิต เจียรบรรจงกิต (2544)
3. ชุมนุมสำนวนจีน เล่ม 3 ของมานิต เจียรบรรจงกิต (2544)
4. สนุกกับสำนวนจีน ของ ประภัสสร วคินนิตวงศ์ (2544)
5. 100 สำนวนควรรู้ไทย – จีน ของ อาศรมสยาม – จีนวิทยา (2553)
6. ศัพท์สำนวนจีน กลุ่มคำ 3 อักษร ของ ตงจิง (2555)

มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะโครงสร้างทางภาษา ความหมาย และภาพสะท้อนของสำนวนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ สามารถสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. โครงสร้างทางภาษาของสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ

1.1 จำนวนคำ

สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะนั้น ประกอบด้วยจำนวนคำตั้งแต่ 3 คำจนถึง 10 คำ โดยส่วนใหญ่จะประกอบด้วยคำ 4 คำ ส่วนสำนวนที่เป็น 3 คำจะเป็นสำนวนที่เป็นวลี และสำนวนที่มีคำมากกว่า 6 คำจะแบ่งออกเป็นสองวรรค

1.2 สัมผัส

สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะประกอบด้วยสัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะหรือที่เรียกว่าสัมผัสอักษร โดยการสัมผัสทั้งสองลักษณะข้างต้นนั้น แบ่งได้เป็นสัมผัสในวรรคเดียวกันและสัมผัสระหว่างวรรค

สัมผัสสระของสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะนั้น คำที่สัมผัสกันภายในวรรคสามารถสัมผัสทั้งคำที่อยู่ชิดกันและคำที่อยู่ไม่ชิดกัน อาจมีคำอื่นมาคั่นเพียงคำเดียวหรือหลายคำก็ได้ ส่วนสัมผัสระหว่างวรรคคำที่สัมผัสกันจะเป็นคำสุดท้ายในวรรคแรกกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 2 และสัมผัสของคำสุดท้ายในวรรคแรกและคำแรกของวรรคที่ 2

ส่วนสัมพัทธ์ของสำนวนเงินที่มีค่าเกี่ยวกับอวัยวะนั้น คำที่สัมพันธ์กันในวรรคสามารถสัมพันธ์ทั้งคำที่อยู่ชิดกันและคำที่อยู่ไม่ชิดกัน อาจมีคำอื่นมาคั่นเพียงคำเดียวหรือหลายคำก็ได้ เช่นเดียวกัน แต่สัมพันธ์ระหว่างวรรคจะสัมพันธ์ในคำที่อยู่ในตำแหน่งเดียวกันของแต่ละวรรคหรือต่างตำแหน่งกันก็ได้

1.3 การซ้ำคำ

การซ้ำคำของสำนวนเงินที่มีค่าเกี่ยวกับอวัยวะพบว่ามี 2 ลักษณะ คือการซ้ำคำในวรรคเดียวกันและการซ้ำคำระหว่างวรรค

การซ้ำคำในวรรคเดียวกันสามารถซ้ำได้ทั้งคำที่อยู่ชิดกันและอยู่ไม่ชิดกัน อาจมีคำมาคั่นคำเดียวหรือหลายคำก็ได้ ส่วนการซ้ำคำระหว่างวรรคอาจซ้ำคำที่อยู่ในตำแหน่งเดียวกันของแต่ละวรรคหรือต่างตำแหน่งกันก็ได้

1.4 โครงสร้างทางไวยากรณ์

ลักษณะทางโครงสร้างของสำนวนที่มีค่าเกี่ยวกับอวัยวะพบว่ามีโครงสร้างทางไวยากรณ์ 2 ลักษณะ คือ สำนวนที่เป็นวลีและสำนวนที่เป็นประโยค โดยสำนวนที่เป็นวลีมีลักษณะเป็นสำนวนที่เป็นกลุ่มคำมารวมกันและใจความยังไม่สมบูรณ์ ส่วนสำนวนที่เป็นประโยคจะมีความหมายที่สมบูรณ์ซึ่งสำนวนส่วนใหญ่มีโครงสร้างแบบสำนวนที่เป็นวลี

2. ความหมายของสำนวนเงินที่มีค่าเกี่ยวกับอวัยวะ

ในด้านความหมายของสำนวนพบว่าสำนวนเงินที่มีค่าเกี่ยวกับอวัยวะนั้นมีความหมายแฝงไว้ในสำนวน ได้แก่ ความหมายที่เกี่ยวกับความรู้สึก ทศนคติ การดำเนินชีวิตและการทำงาน การพูดจา และความสัมพันธ์ที่ต้องพึ่งพาผลประโยชน์กันและกัน เกียรติยศ ศักดิ์ศรีและภาพลักษณ์ ความโดดเด่น ความปรารถนา และความใจกว้างของมนุษย์

3. ภาพสะท้อนสำนวนเงินที่มีค่าเกี่ยวกับอวัยวะ

สำนวนเงินที่มีค่าเกี่ยวกับอวัยวะพบว่าปรากฏภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวจีน ได้แก่ ลักษณะภูมิประเทศ สัตว์ ความเชื่อเรื่องเกียรติยศ ลักษณะนิสัยในการดำเนินวิถีชีวิต และคติความเชื่อเรื่องการนับถือสิ่งเหนือธรรมชาติและเทพเจ้า

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาสำนวนจีนจากหนังสือสำนวนจีนจำนวน 6 เล่ม ทำให้ผลการศึกษานี้มีคำเกี่ยวกับอวัยวะเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่จะทำให้ผู้ศึกษาได้เข้าใจลักษณะโครงสร้างทางภาษา รวมถึงสภาพสังคมและวัฒนธรรมของจีนเท่านั้น อย่างไรก็ตามผลการวิจัยครั้งนี้สามารถชี้ให้เห็นว่าลักษณะโครงสร้างทางภาษาของสำนวนจีน เช่น จำนวนคำที่ประกอบด้วยคำตั้งแต่ 3 คำจนถึง 10 คำ การสัมผัสก็พบว่าทั้งสัมผัสสระและพยัญชนะ การสัมผัสสระในวรรคเดียวกันจะสัมผัสคำที่อยู่ติดกันหรือมีคำอื่นมาคั่นก็ได้ ส่วนสัมผัสระหว่างวรรคจะสัมผัสคำสุดท้ายของวรรคแรกกับคำสุดท้ายของวรรคที่สองหรือสัมผัสระหว่างคำสุดท้ายของวรรคแรกกับคำแรกของวรรคที่ 2 ก็ได้ ส่วนการสัมผัสพยัญชนะจะมีสัมผัสภายในวรรคลักษณะเดียวกับสัมผัสสระ แต่การสัมผัสระหว่างวรรคจะมีการสัมผัสคำที่อยู่ในตำแหน่งเดียวกันของแต่ละวรรคและต่างตำแหน่งกัน ส่วนการซ้ำคำพบทั้งการซ้ำคำในวรรคเดียวกันและการซ้ำคำระหว่างวรรคเช่นกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ฉิน หยงหลิน (2526) ที่กล่าวว่า จำนวนคำของสำนวนจีนอาจมีตั้งแต่ 3 คำจนถึง 16 คำ แต่ส่วนใหญ่จะมี 4 คำ และสำนวนที่มีมากกว่า 6 คำขึ้นไปจะแบ่งออกเป็น 2 วรรค ส่วนการสัมผัสของสำนวนจีนก็มีทั้งสัมผัสสระและพยัญชนะซึ่งปรากฏการสัมผัสของสำนวนทั้งในวรรคเดียวกันและระหว่างวรรค ด้านการซ้ำคำมีทั้งการซ้ำคำในวรรคเดียวกันและอาจซ้ำคำที่อยู่ติดกันที่ไม่ติดกันก็ได้ ส่วนการซ้ำคำระหว่างวรรคอาจมีทั้งซ้ำคำที่อยู่ในตำแหน่งเดียวกันหรือต่างตำแหน่งกัน

ในด้านความหมายของสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะพบว่ามี ความหมายแฝงไว้ในสำนวน เช่น สำนวนที่คำว่ามือและเท้า หมายถึง การดำเนินชีวิตและการทำงาน สำนวนที่คำว่าปากและฟัน หมายถึง ความสัมพันธ์ การพูดและความสัมพันธ์ที่ต้องพึ่งพาผลประโยชน์กัน สำนวนที่คำว่าหน้า หมายถึง เกียรติยศ ศักดิ์ศรี ภาพลักษณ์และการแสดงออกทางอารมณ์ หรือสำนวนที่คำว่าหัว ก็มีความหมายสื่อถึงความโดดเด่น เป็นต้น ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สิทธิณี ธรรมชัย (2553) ที่ศึกษาสำนวนเกาหลีเกี่ยวกับร่างกาย โดยสำนวนที่คำว่ามือนั้นมีความหมายถึงส่วนของร่างกายที่ใช้ในการทำงานทุกอย่างตลอดจนจำนวนคนในการทำงาน ส่วนสำนวนที่มีคำว่าหน้า ก็พบความหมายที่สื่อถึงเกียรติยศ ชื่อเสียง ภาพลักษณ์ฐานะ รวมถึงความรู้สึก เป็นต้น

ส่วนภาพสะท้อนที่ปรากฏผ่านสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะพบว่าการสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมและวัฒนธรรมของชาวจีน เช่น ภูมิภาค สัตว์ เกียรติยศ ลักษณะนิสัยในการดำเนินวิถีชีวิต รวมถึงคติความเชื่อ ซึ่งภาพสะท้อนของสำนวนจีนนั้นมีความแตกต่างกับผลการศึกษาสำนวน

เกาหลีที่เกี่ยวกับร่างกายของสิทธิณี ธรรมชัย (2553) ซึ่งไม่พบภาพสะท้อนที่เกี่ยวกับลักษณะภูมิประเทศแต่พบภาพสะท้อนทางสังคมของเกาหลีว่าเป็นสังคมเกษตรกรรม รวมถึงมีวัฒนธรรมการบวช ซึ่งเรื่องดังกล่าวไม่ปรากฏในสำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ อย่างไรก็ตามทั้งสำนวนจีนและสำนวนเกาหลีก็ปรากฏลักษณะที่สอดคล้องกันในเรื่องภาพสะท้อนที่เกี่ยวกับสัตว์ และความเชื่อเรื่องสิ่งเหนือธรรมชาติ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนและสำนวนประเทศอื่น ๆ เช่น สำนวนไทย สำนวนเกาหลีที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ
2. ควรศึกษาที่มาของสำนวนจีน เช่น สำนวนที่มาจากตำนานและเทพนิยายโบราณ สำนวนที่มาจากนิทานสุภาษิตสอนใจโบราณ สำนวนที่มาจากเรื่องราวหรือบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์
3. ควรศึกษาสำนวนจีนในหมวดอื่น ๆ เช่น หมวดพืช หมวดสิ่งของ

บรรณานุกรม

หนังสือ เอกสาร และงานวิจัย

- กรรณิการ์ โกวิทกุล. (2544). “การเปรียบเทียบภาษาิต-คำพังเพยจีนกับสำนวน-ภาษาิตไทย.”
 วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉิน หยงหลิน. (2526). “สำนวนจีนและสำนวนไทย : การศึกษาเปรียบเทียบ.” วิทยานิพนธ์อักษร
 ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ซุนซิล ควน. (2537). “สำนวนเกาหลีและสำนวนไทย : การศึกษาเปรียบเทียบ.” วิทยานิพนธ์
 การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ตงจิง. (2555). **ศัพท์สำนวนจีน กลุ่มคำ 3 อักษร**. กรุงเทพฯ: เกล่อเรียน.
- เจียรชัย เอี่ยมวรเมธ. (2561). **พจนานุกรมจีน – ไทย ฉบับใหม่ (ฉบับ พิมพ์หนังสือด้วย)**.
 พิมพ์ครั้งที่ 35. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น (1977).
- ประพิณ มโนมัยวิบูลย์. (2545). **ไวยากรณ์จีนกลาง**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประภัสสร วศินนิตวงศ์. (2544). **สนุกกับสำนวนจีน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- พิชญา ชูสกุลกานต์. (2557). “การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนที่มีคำว่า “ren” ในภาษาจีนกับ “คน”
 ในภาษาไทย.” วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย.
- พิรียา สุรขจร. (2544). “สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวกับสัตว์ : การศึกษาเปรียบเทียบ.”
 วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย.
- มานิต เจียรบรรจงกิต. (2542). **ขุมนุมสำนวนจีน**. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.
- _____. (2544). **ขุมนุมสำนวนจีน เล่ม 2**. กรุงเทพฯ: ทฤษฎี.
- _____. (2544). **ขุมนุมสำนวนจีน เล่ม 3**. กรุงเทพฯ: ทฤษฎี.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). **สำนวนไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพฯ: โอเดียส แควร์.
- _____. (2553). **ภาษาิต คำพังเพย สำนวนไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- _____. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์
 พับลิเคชั่นส์.
- สง่า กาญจนาคพันธุ์. (2538). **สำนวนไทย**. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).

- สิทธิณี ธรรมชัย. (2553). “การวิเคราะห์สำนวนเกาหลีที่เกี่ยวกับร่างกาย.” งานวิจัยภาควิชาภาษาไทย และภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เสี่ยว อานต้า. (2547). **ไวยากรณ์จีน**. กรุงเทพฯ: ทฤษฎี.
- เหรา รุยเหริง. (2547). “การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนไทยที่มีคำว่า “หัว” กับสำนวนจีนที่มีความหมายตรงกันหรือคล้ายคลึงกัน.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อดุลย์ รัตนมันเกษม. (2554). **หลักไวยากรณ์จีน ฉบับศึกษาด้วยตนเอง**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: เต่าประยุกต์.
- อรณัญช์ สุวรรณกิจศิริ. (2558). “สำนวนจีนที่มีค่าเกี่ยวกับธรรมชาติ.” บทความวิจัยสาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อาศรมสยาม-จีนวิทยา. (2553). **100 สำนวนควรรู้ ไทย-จีน**. กรุงเทพฯ: ทฤษฎี.
- อุรา เต๋นวิทย์เลิศล้ำ. (2548). “การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนที่มีคำว่า เงิน ทอง และของมีค่าในภาษาจีนกับภาษาไทย.” วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฮิเดโอะ ฮิราโนะ. (2550). “การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนญี่ปุ่นกับสำนวนไทยที่มีค่าเกี่ยวกับสัตว์สี่เท้า.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภาคผนวก

ภาคผนวก
สำนวนที่ใช้ในการวิจัย

หมวด หัวใจ (心)

ลำดับ	สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	ความหมาย
1.	kǒu shì xīn fēi 口 是 心 非 ปาก ถูกใจ ไม่ถูกต้อง	‘ปากพูดอย่าง ใจคิดอีกอย่าง’ หมายถึง ปากกับใจไม่ตรงกัน
2.	lù yáo zhī mǎ lì 路 遥 知 马 力, ถนน ไกลโพ้น รู้ ม้า กำลัง rì jiǔ jiàn rén xīn 日 久 见 人 心 วัน นาน ปรากฏ คน ใจ	‘ระยะทางพิสูจน์ม้า กาลเวลาพิสูจน์คน’ หมายถึง มีความหมายว่า บุคคลที่เรารู้จักหรือคบหาด้วยนั้น ยากนักที่จะรู้ว่าจริง ๆ แล้วเขาเป็นใคร เช่นไร เราอาจได้ยินจากคนอื่นว่าเขาเป็นคนดีหรือไม่ดี แต่ในความเป็นจริง เขาอาจเป็นตรงกันข้ามกับคำล่ำลือของผู้คนในสังคม กาลเวลาจะเป็นเครื่องพิสูจน์ให้เราประจักษ์ว่าบุคคลนั้นเป็นใคร
3.	rén xīn bù zú shé tūn xiàng 人 心 不 足 蛇 吞 象 คน ใจ ไม่ พอ งู กลืน ช้าง	‘ความโลภของคนเราไม่รู้จักพอ ประดุจงูอยากกลืนช้าง’ หมายถึง ความละโมภโลภมากของคนเราที่ไม่รู้จักอึดจักพอ
4.	rén xīn nán cè shuǐ nán liáng 人 心 难 测 水 难 量 คน ใจ ยาก คาดเดา น้ำ ยาก วัด	‘หยิ่งใจคนยากดุจหยิ่งน้ำลึก’ หมายถึง แม้จะลึกก็ยังสามารถวัดความลึกของน้ำได้ แต่จิตใจของมนุษย์นั้นยากนักที่จะหยั่งรู้

ลำดับ	สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	ความหมาย
5.	shēn zài cáo yíng 身在曹营 ร่างกาย อยู่ในค่ายของโจโฉ xīn zài hàn 心在汉 ใจ อยู่ในอาณาจักรสุ่ฮั่นของเล่าปี่	‘ถึงแม้ในตัวจะอยู่ในค่ายของโจโฉ แต่ใจยังฝักอยู่กับอาณาจักรสุ่ฮั่นของเล่าปี่’ หมายถึง อยู่ที่ใดที่หนึ่งในขณะที่ปรารถนาจะอยู่ที่อื่น
6.	xīn yǒu yú ér lì bù zú 心有餘而力不足 ใจ มีส่วนที่เหลือ แต่ กำลัง ไม่ พอ	‘ในใจอยากทำมาก แต่กำลังไม่พอ’ หมายถึง ในใจอยากจะทำแต่กำลังไม่เอื้ออำนวยให้
7.	xīn zhào bù xuān 心照不宣 ใจ ตระหนัก ไม่ เปิดเผย	หมายถึง ต่างฝ่ายต่างตระหนักแก่ใจ แต่ไม่พูดออกมาอย่างเปิดเผย*
8.	zhī rén zhī miàn bù zhī xīn 知人知面不知心 รู้ คน รู้ หน้า ไม่ รู้ ใจ	‘คนเรารู้หน้าไม่รู้ใจ’ อุปมาว่าเป็นเรื่องยากที่จะรู้จักตัวแท้คน
9.	jiāng xīn bǐ xīn 将心比心 นำ ใจ เปรียบเทียบ ใจ	‘นึกถึงอกเขาอกเรา’ หมายถึง เอาใจเขามาใส่ใจเรา ให้รู้จักเห็นใจผู้อื่น
10.	rén miàn shòu xīn 人面兽心 คน หน้า สัตว์เลี้ยวลูกด้วยนม ใจ	‘หน้าเป็นคนแต่จิตใจเป็นสัตว์’ บรรยายว่าใจคนโหดเหี้ยมอำมหิต
11.	suí xīn suǒ yù 随心所欲 ตามแต่ ใจ ที่ ชอบ	‘ตามใจชอบ’ หมายถึง ตามอำเภอใจ ทำได้ดังใจปรารถนา

* ข้อ 7 ไม่สามารถเทียบเคียงสำนวนได้ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการอธิบายความหมายของสำนวน

ลำดับ	สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	ความหมาย
12.	xīn bù zài yān 心 不 在 焉 ใจ ไม่ อยู่ อยู่ที่นี่	‘ใจไม่อยู่กับเนื้อกับตัว’ พรรณนาว่า ใจลอย
13.	xīn fán yì luàn 心 烦 意 乱 ใจ กัดอก คาคาค ยุ่งเหยิง	‘จิตใจกระวนกระวาย ความคิดสับสน’ หมายถึง ว่าวุ่นใจยิ่งนัก
14.	bù dé rén xīn 不 得 人 心 ไม่ ได้รับ คน ใจ	‘มิได้รับแรงสนับสนุนจากผู้คน’ หมายถึง สิ่งที่ประพฤติปฏิบัติขัดต่อเจตจำนง ของผู้คน
15.	xīn gān qíng yuàn 心 甘 情 愿 ใจ ยินยอม อารมณ์ ความสมัครใจ	‘ทำอย่างนั้นด้วยความยินดีและเต็มใจ’ หมายถึง ยอม (ด้วยความสมัครใจ); สมัครใจ (ที่จะรับทุกข์หรือยอมเสียเปรียบ)
16.	xīn ān lǐ dé 心 安 理 得 ใจ เป็นสุข เหตุผล ได้รับ	‘จิตใจเป็นสุขเมื่อได้ทำสิ่งที่ตนคิดว่าถูกต้อง’ หมายถึง จิตใจสบาย (เพราะเรื่องราวได้ทำ อย่างถูกต้องโดยไม่เกิดความรู้สึกตะขิดตะขวง ใจ); ไม่มีอะไรเป็นที่เกิดติดตะขวงใจ (เพราะได้ ทำเรื่องถูกต้องแล้ว), สบายใจ
17.	xīn mǎn yì zú 心 满 意 足 ใจ เต็ม เจตนา เพียงพอ	‘พอใจ สมดังเจตนาอารมณ์ มีความสุขเมื่อได้สิ่งที่ ตนชอบ’ หมายถึง พอใจเป็นอย่างยิ่ง; พออกพอใจเป็น ยิ่ง; ด้วยความพอใจ
18.	qí xīn hé lì 齐 心 合 力 พร้อมกัน ใจ ร่วม แรง	‘พร้อมใจกันร่วมแรง ช่วยกันคิดช่วยกันทำ’ หมายถึง ร่วมกัน พร้อมใจกัน

ลำดับ	สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	ความหมาย
19.	kòu rén xīn xián 扣 人 心 弦 ตี คน ใจ สายของเครื่องดนตรี	‘เคาะสายเครื่องดนตรีในใจคน’ หมายถึง ทำให้คนเกิดความสะเทือนใจ
20.	quán xīn quán yì 全 心 全 意 ทั้งหมด ใจ ทั้งหมด ความปรารถนา	‘ทุ่มเทอย่างสุดจิตสุดใจ’ หมายถึง ทำงานด้วยความเต็มใจและเต็ม ความสามารถ

หมวด มือ, ฝ่ามือ และเท้า (手, 巴掌, 脚, 足)

ลำดับ	สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	ความหมาย
21.	gū zhǎng nán míng 孤 掌 难 鸣 โดดเดี่ยว ฝ่ามือ ยาก เสียงที่ร้องออกมา	‘ตบมือข้างเดียวไม่ดัง’ อุปมา หัวเดียวกระเทียมลีบ ยากที่จะทำการให้ สำเร็จลุล่วง
22.	fèi shǒu jiǎo 费 手 脚 สิ้นเปลือง มือ เท้า	‘ลงมือ, ลงแรง’ หมายถึง ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยตัวเอง หรือทำ ด้วยความยากลำบาก
23.	shēn shǒu bù jiàn wǔ zhǐ 伸 手 不 见 五 指 ยื่น มือ ไม่ เห็น ห้า นิ้ว	‘ยื่นมือออกไปไม่เห็นนิ้วทั้งห้า’ หมายถึง มีดจนมองไม่เห็นอะไรเลย
24.	yī gè bā zhǎng pāi bù xiǎng 一 个 巴 掌 拍 不 响 หนึ่ง เดี่ยว ฝ่ามือ ปรบมือ ไม่ ดัง	‘ตบมือข้างเดียวไม่ดัง’ หมายถึง หัวเดียวกระเทียมลีบ ยากที่จะทำการ สำเร็จ

ลำดับ	สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	ความหมาย
25.	bái shǒu qǐ jiā 白 手 起家 ว่างเปล่า มือ เริ่ม	‘ก่อสร้างสร้างตัวด้วยมือเปล่า’ หมายถึง ก่อสร้างสร้างตัวขึ้นด้วยลำแข้งของตัวเอง
26.	shǒu zú wú cuò 手 足 无 措 มือ เท้า ไม่มี วาง	‘มือเท้าไม่รู้ควรจะทำอย่างไร’ พรรณนาว่าลนลานจนมือเท้าสับสน รับมือไม่ไหว
27.	xiù shǒu páng guān 袖 手 旁 观 ซ่อนไว้ในแขนเสื้อ มือ ข้าง มอง	‘เอามือซุกไว้ในแขนเสื้อมองดูอยู่ข้าง ๆ’ อุปมาว่า ยืนดูตาย, นั่งดูตาย, วางตัวเฉย
28.	yì rú fǎn zhǎng 易 如 反 掌 ง่าย เหมือน พลิกฝ่ามือ	‘ง่ายเหมือนพลิกฝ่ามือ’ อุปมาว่าง่ายตายเหลือเกิน
29.	ài bù shì shǒu 爱 不 释 手 ชอบ ไม่ ปล่อย มือ	‘ชอบมากเสียจนไม่ยอมปล่อย’ หมายถึง ชอบเหลือเกิน
30.	le ruò zhǐ zhǎng 了 若 指 掌 เข้าใจ เหมือน ชี้ ฝ่ามือ	หมายถึง เข้าใจสภาพเรื่องราวนั้น ๆ โดยแจ่มแจ้ง ประหนึ่งชี้สิ่งของบนฝ่ามือตนเองให้ผู้อื่นดูอย่างใดอย่างนั้น
31.	qī shǒu bā jiǎo 七 手 八 脚 เจ็ด มือ แปด เท้า	‘มือและเท้าเต็มไปหมด’ หมายถึง ผู้คนมากมายช่วยกันทำอะไรร้อยอย่างหนึ่งจนซุลมุนวุ่นวาย
32.	shù shǒu dài bì 束 手 待 毙 มัด มือ รอ ตาย	‘มัดมือรอความตาย’ หมายถึง งอมืองอเท้ารอให้ความพ่ายแพ้มาถึง โดยไม่คิดดิ้นรนต่อสู้เพื่อแก้ไขสถานการณ์

ลำดับ	สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	ความหมาย
33.	shǒu máng jiǎo luàn 手忙脚乱 มือยุ่งเท้าวุ่นวาย	หมายถึง ทั้งมือและเท้าต่างก็รีบเร่งทำงานจนยุ่งเหยิงไปหมด*
34.	xuē zú shì lǚ 削足适履 เฉือนเท้าให้เข้ารองเท้า	‘เฉือนเท้าให้เข้ากับเกือก’ อุปมาว่า คล้อยตามเงื่อนไขที่มีอยู่แล้วอย่างไม่เหมาะสมหรือนำเอาประสบการณ์ของผู้อื่นหรือลอกเลียนวิธีของผู้อื่นมาใช้อย่างกลไกโดยไม่คำนึงถึงสภาพที่เป็นจริง

หมวด ริมฝีปาก, ปาก และ ฟัน (口, 嘴, 唇, 呀)

ลำดับ	สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	ความหมาย
35.	kǒu mì fù jiàn 口蜜腹剑 ปากหวานช่องท้องดาบ	‘ปากปราศรัยน้ำใจเชือดคอ’ หมายถึง ปากพูดไพเราะน่าฟัง แต่ใจคอยคิดมุ่งร้ายหมายขวิญ
36.	shì fēi zhī wéi duō kāi kǒu 是非只为多开口 มีปากเสียงเพียงแค่ว่าเพราะมากเปิดปาก	หมายถึง การมีปากเสียงกันล้วนแต่เกิดจากการพูดมากเกินไป**
37.	kǔ kǒu pó xīn 苦口婆心 พูดแล้วพูดอีก น้ำใจของแม่เฒ่า	บรรยายว่า ตักเตือนสั่งสอนด้วยความหวังดีและด้วยความอดทน***

* ข้อ 33 ไม่สามารถเทียบเคียงสำนวนได้ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการอธิบายความหมายของสำนวน

** ข้อ 36 ไม่สามารถเทียบเคียงสำนวนได้ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการอธิบายความหมายของสำนวน

*** ข้อ 37 ไม่สามารถเทียบเคียงสำนวนได้ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการอธิบายความหมายของสำนวน

ลำดับ	สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	ความหมาย
38.	shǒu kǒu rú píng 守 口 如 瓶 ป้องกัน ปาก เหมือน ขวด	‘ป้องกันปากเหมือนขวด’ หมายถึง รักษาความลับอย่างเข้มงวด หรือ พูดจาอย่างระมัดระวัง
39.	xìn kǒu kāi hé 信 口 开 河 เรื่อยเปื่อย ปาก เปิด แม่น้ำ	‘พูดพล่อย ๆ’ หมายถึง คุยเรื่อยเปื่อย, คุยโว้อ้ววด
40.	chún chǐ xiāng yī 唇 齿 相 依 ริมฝีปาก ฟัน ฟังพาอาศัยซึ่งกันและกัน	‘ริมฝีปากกับฟันพึ่งพาอาศัยกัน’ หมายถึง ความสัมพันธ์สนิทแนบแน่น มีผลประโยชน์ร่วมกัน ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกัน และกัน
41.	chún wáng chǐ hán 唇 亡 齿 寒 ริมฝีปาก สูญเสีย ฟัน หนาว	‘เมื่อไรซึ่งริมฝีปากก็จะรู้สึกหนาวฟัน’ หมายถึง ความสัมพันธ์แนบแน่น เมื่อสูญเสีย ฝ่ายหนึ่งไป อีกฝ่ายหนึ่งก็จะถูกคุกคามหรือ ได้รับความเสียหาย
42.	kǒu ruò xuán hé 口 若 悬 河 ปาก เหมือน น้ำตก	หมายถึง พูดคล่อง, พูดเป็นน้ำไหลไฟดับ*
43.	liáng yào kǔ kǒu 良 药 苦 口 ดี ยา ขม ปาก	‘ยาดีขมปาก’ อุปมาว่า คำวิจารณ์ที่รุนแรง ฟังแล้วอารมณ์ หงุดหงิด แต่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขความ ผิดพลาดบกพร่อง

*ข้อ 42 ไม่สามารถเทียบเคียงสำนวนได้ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการอธิบายความหมายของสำนวน

ลำดับ	สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	ความหมาย
44.	qī zuǐ bā shé 七 嘴 八 舌 เจ็ด ปาก แปด ลิ้น	หมายถึง มีคนพูดหลายคน ต่างคนต่างก็พูด คน นั้นพูดคำคนนี้พูดคำจนเซ่งแซ่*
45.	fèi jìn kǒu shé 费 尽 口 舌 สูญเสียหมด ปาก ลิ้น	หมายถึง ใช้คำพูดมากมายเพื่ออธิบาย เกลี่ย กล่อม หรือโต้เถียง พูดจนไม่มีอะไรจะพูดแล้ว**
46.	huò cóng kǒu chū 祸 从 口 出 ภัยพิบัติ จาก ปาก ออก	‘ภัยพิบัติเกิดจากปาก’ หมายถึง การพูดจาโดยไม่คิดไตร่ตรองเสียก่อน อาจนำภัยมาถึงตัว
47.	yǒu kǒu nán yán 有 口 难 言 มี ปาก ยาก พูด	‘น้ำท่วมปาก’ หมายถึง พูดไม่ได้ เพราะความจำเป็นอย่างใด อย่างหนึ่งบังคับ, พูดไม่ออกเพราะเกรงจะนำภัย มาสู่ตนหรือผู้อื่น

หมวด ตา, ลูกตา (眼, 目, 睛)

ลำดับ	สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	ความหมาย
48.	qíng rén yǎn lǐ chū xī shī 情 人 眼 里 出 西 施 คู่รัก ตา ใน ออก ซีซีอ (สตรี เลอโฉมของแคว้นเยี่ย)	‘ในสายตาคู่รัก มักเห็นฝ่ายตรงข้ามสวยงามดุจ ดั่งซีซีอเสมอ’ หมายถึง ชายหญิงที่ตกอยู่ในห้วงรักอันดีมีดำนั้น ถึงแม้ฝ่ายหญิงจะไม่สู้สวยงามนัก แต่ในสายตาคู่รัก ชาย ก็รู้สึกว่ามีนางงามเลิศเพริศพรั่งยิ่งนัก

* ข้อ 44 ไม่สามารถเทียบเคียงสำนวนได้ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการอธิบายความหมายของสำนวน

** ข้อ 45 ไม่สามารถเทียบเคียงสำนวนได้ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการอธิบายความหมายของสำนวน

ลำดับ	สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	ความหมาย
49.	<p>yǐ yǎn huán yǎn 以 眼 还 眼, ใช้ ตา สวนกลับ ตา</p> <p>yǐ yá huán yá 以 牙 还 牙 ใช้ ฟัน สวนกลับ ฟัน</p>	<p>‘ตาต่อตา ฟันต่อฟัน’ หมายถึง เอาวิธีการที่ฝ่ายตรงข้ามใช้ตอบโต้ฝ่ายตรงข้าม</p>
50.	<p>yǒu yǎn bù shí tài shān 有 眼 不 识 泰 山 มี ตา ไม่ รู้ ชุนเขาไท่ซาน</p>	<p>‘มีตาแต่ไม่รู้จักชุนเขาไท่ซาน’ หมายถึง ความรู้ประสบการณ์น้อย ไม่รู้จักบุคคลที่เก่งกาจ มีบทบาทสำคัญ หรือฐานะตำแหน่งสูง</p>
51.	<p>mù zhōng wú rén 目 中 无 人 ตา ใน ไม่มี คน</p>	<p>‘ไม่มีใครอยู่ในสายตา’ อุปมาว่า ยโสโอหัง มองคนไม่ขึ้น</p>
52.	<p>yī mù liǎo rán 一 目 了 然 หนึ่ง ตา เข้าใจ, รู้แจ้ง</p>	<p>‘มองปราดเดียวก็เข้าใจชัดเจน’ บรรยายว่า เป็นเรื่องที่ปรากฏจำแนกง่าย</p>
53.	<p>mù dòng kǒu dāi 目 瞪 口 呆 ตา จ้องมอง ปาก เหม่อลอย</p>	<p>‘เบิกตากว้าง อ้าปากค้างพูดไม่ออก’ หมายถึง อาการตกใจเมื่อกลัว หรือพบเจอสิ่งที่ไม่คาดฝันมาก่อน</p>
54.	<p>yī yè bì mù 一 叶 蔽 目 หนึ่ง ใบไม้ บัง ตา</p>	<p>‘ใบไม้ใบเดียวก็ปิดตาเอาไว้แล้ว’ หมายถึง ถูกปรากฏการณ์ชั่วคราวหรือเฉพาะส่วนตบตาจนไม่สามารถเข้าใจเรื่องราวทั้งหมดหรือธาตุแท้ของปัญหาอย่างแจ่มแจ้ง</p>

ลำดับ	สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	ความหมาย
55.	dà kāi yǎn jiè 大开眼界 ใหญ่ เปิด ตา โลก	หมายถึง เปิดโลกทัศน์ให้กว้างขึ้น เพื่อรับรู้สิ่งใหม่ ๆ*
56.	mù bù zhuǎn jīng 目不转睛 มอง ไม่ เปลี่ยนทิศทาง ลูกตา	‘จ้องมองโดยลูกตาไม่เคลื่อนไหว’ หมายถึง ดูจนไม่ยอมกระพริบตาเนื่องจากสนใจ หรือประหลาดใจ
57.	guā mù xiāng kàn 刮目相看 ขีด ตา ทักษะการมอง	‘ขีดตาก่อนแล้วมองใหม่’ หมายถึง มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปมาก จนต้องเปลี่ยนทักษะการมองใหม่
58.	méi kāi yǎn xiào 眉开眼笑 คิ้ว เปิด ตา ยิ้มแย้ม	หมายถึง มีสีหน้าที่ยิ้มแย้ม เบิกบาน ดีใจมาก**
59.	guò yǎn yún yān 过眼云烟 ผ่าน ตา เมฆ ควัน	‘เมฆควันที่ลอยผ่านตา’ หมายถึง เรื่องที่ห่างตัวและไม่จำเป็นต้องใส่ใจ หรือหมายถึงเรื่องที่หายไปอย่างรวดเร็ว

หมวด หน้า (脸, 面, 颜, 面目)

ลำดับ	สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	ความหมาย
60.	dǎ zhǒng liǎn chōng pàng zǐ 打肿脸充胖子 ตี บวม หน้า เต็ม คนอ้วน	‘ตีหน้าจนบวม เพื่อให้แลดูว่าเป็นคนอ้วนท้วน’ หมายถึง พิสมัยในเกียรติยศจอมปลอม ทั้ง ๆ ที่ไม่มีสถานะอย่างนั้นแต่พยายามสร้างภาพให้เห็นว่ามี

* ข้อ 55 ไม่สามารถเทียบเคียงสำนวนได้ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการอธิบายความหมายของสำนวน

** ข้อ 58 ไม่สามารถเทียบเคียงสำนวนได้ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการอธิบายความหมายของสำนวน

ลำดับ	สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	ความหมาย
61.	bié kāi shēng miàn 别 开 生 面 ประเภท บุคเบิก เกิด หน้า	หมายถึง บุคเบิกโฉมหน้าใหม่, บุคเบกรูปแบบใหม่*
62.	hòu yán wú chǐ 厚 颜 无 耻 หนา หน้า ไม่มี ยางอาย	หมายถึง หน้าด้านไร้ยางอาย**
63.	ài miàn zi 爱 面子 รัก หน้า	‘รักษาหน้าตา’ หมายถึง คำนึงถึงศักดิ์ศรีหรือหน้าตาของตัวเองมากเกินไป กลัวว่าจะถูกคนอื่นมาดูหมิ่นดูแคลน
64.	ài miàn zi 碍 面子 ขัดขวาง หน้า	‘ไว้หน้า’ หมายถึง เกรงจะทำให้เสียความรู้สึกหรือมิตรภาพที่มีต่อกัน
65.	diū miàn zi 丢 面子 สูญหาย หน้า	‘ขายหน้า เสียหน้า’ หมายถึง สูญเสียหน้าตาหรือศักดิ์ศรี
66.	lā xià liǎn 拉 下 脸 ดึง ล่าง หน้า	หมายถึง ฉีกหน้า, ไม่เห็นแก่หน้า, ชักสีหน้า***
67.	gěi miàn zi 给 面子 ให้ หน้า	‘ไว้หน้า’ หมายถึง รักษาหน้าตาหรือศักดิ์ศรี

* ข้อ 61 ไม่สามารถเทียบเคียงสำนวนได้ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการอธิบายความหมายของสำนวน

** ข้อ 62 ไม่สามารถเทียบเคียงสำนวนได้ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการอธิบายความหมายของสำนวน

*** ข้อ 66 ไม่สามารถเทียบเคียงสำนวนได้ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการอธิบายความหมายของสำนวน

ลำดับ	สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	ความหมาย
68.	běn lái miàn mù 本来 面目 แท้จริง หน้าตา	‘โฉมหน้าดั้งเดิม’ หมายถึง ธาตุแท้ของคนหรือสิ่งของ
69.	miàn rú tǔ sè 面 如 土 色 หน้า เหมือน ดิน สี	‘หน้าซีดเหมือนสีดิน’ หมายถึง อาการของคนตกใจจนหน้าซีดเผือด
70.	liǎng miàn sān dāo 两 面 三 刀 สอง หน้า สาม มีด	‘ตีสองหน้า’ หมายถึง ทำให้ทั้งสองฝ่ายต่างเข้าใจผิดว่าเป็นพวกตนเข้าด้วยทั้งสองพวก, กลับกลอกไม่คงที่ โดยการประจบทั้งสองฝ่าย

หมวด หู (耳)

ลำดับ	สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	ความหมาย
71.	zhōng yán nì ěr 忠 言 逆 耳 คำเตือนที่เต็มใจด้วยความซื่อสัตย์ ชัดหู	หมายถึง คำเตือนที่เต็มใจด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตแต่ฟังแล้วขัดหู*
72.	gé qiáng yǒu ěr 隔 墙 有 耳 ฉากกั้น กำแพง มี หู	‘กำแพงมีหู’ อุปมาว่า พูดความลับจะต้องมีคนแอบฟัง
73.	yǎn ěr dào líng 掩 耳 盗 铃 ปกปิด หู ขโมย กระดิ่ง	‘อุดหูขโมยกระดิ่ง’ อุปมาว่า หลอกตัวเอง

* ข้อ 71 ไม่สามารถเทียบเคียงสำนวนได้ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการอธิบายความหมายของสำนวน

ลำดับ	สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	ความหมาย
74.	ěr rú mù rǎn 耳 濡 目 染 หู แฉงนเปียก ตา ย้อม	หมายถึง ได้เห็นได้ฟังอยู่เป็นประจำจนซึมซาบเข้าไปในตัว*
75.	zhā ěr duo 扎 耳朵 แทง หู	‘ขัดหู, แสลงหู’ หมายถึง เสียงหรือคำพูดที่ฟังแล้วรู้สึกไม่เป็นที่น่าพอใจ
76.	ěr wén mù dǔ 耳 闻 目 睹 หู ได้ยิน ตา เห็น	หมายถึง ได้ยินกับหู ได้เห็นกับตา**
77.	zuǒ ěr jìn yòu ěr chū 左 耳 进, 右 耳 出 ซ้าย หู เข้า ขวา หู ออก	‘เข้าหูซ้ายทะลุหูขวา’ หมายถึง บอกหรือสอนเท่าไรก็ไม่ไ้ผล

หมวด หัว (头)

ลำดับ	สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	ความหมาย
78.	tài suì tóu shàng dòng tǔ 太岁 头 上 动 土 ไ้ชุย หัว บน ขยับ ดิน	‘ขุดดินบนหัวไ้ชุย’ อุปมาว่า ล่วงเกินละเมิดผู้มีอำนาจ, กระทบทางเสื่อ, เหยียบจมูกของผู้มีอำนาจ
79.	chū rén tóu dì 出 人 头 地 ออก คน หัว พื้นดิน	‘เหนือกว่าคนอื่นหนึ่งช่วงหัว’ หมายถึง ดีเด่นกว่าคนอื่น

* ข้อ 74 ไม่สามารถเทียบเคียงสำนวนได้ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการอธิบายความหมายของสำนวน

** ข้อ 76 ไม่สามารถเทียบเคียงสำนวนได้ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการอธิบายความหมายของสำนวน

ลำดับ	สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	ความหมาย
80.	jiāo tóu jiē ěr 交 头 接 耳 เชื่อมกัน หัว ติดกัน หู	‘เอาศีรษะมาชิดกัน’ หมายถึง กระซิบกระซาบ

หมวด กระดูก (骨)

ลำดับ	สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	ความหมาย
81.	gǔ zǐ lǐ 骨 子 里 โครง, โครงประกอบ ข้างใน	‘ในกระดูก’ หมายถึง ในใจ, ในเนื้อแท้ และยังอุปมาว่า ส่วนตัวด้วย
82.	hèn zhī rù gǔ 恨 之 入 骨 เกลียดชัง เข้า กระดูก	‘เกลียดเข้ากระดูกดำ’ หมายถึง เกลียดมาก
83.	tóng jīn tiě gǔ 铜 筋 铁 骨 ทองแดง กล้ามเนื้อ เหล็ก กระดูก	‘เส้นเอ็นทองแดงและกระดูกเหล็ก’ หมายถึง ร่างกายที่แข็งแรงและบึกบึน

หมวด น้ำลาย (涎, 津)

ลำดับ	สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	ความหมาย
84.	chuí xián sān chǐ 垂 涎 三 尺 ย้อยลง น้ำลาย สาม ฟุต	‘น้ำลายหก’ หมายถึง ออยากกินจนน้ำลายหก ต่อมาใช้อุปมาว่าชื่นชอบของบางอย่างและอยากได้

ลำดับ	สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	ความหมาย
85.	jīn jīn yǒu wèi 津 津 有 味 น้ำลาย น้ำลาย มี รสชาติ	‘ออกรสออกชาติ’ พรรณนาว่าอาหารอร่อย พุดคุยสนุก หรือ เรื่องราวสนุกเพลิดเพลิน

หมวด อวัยวะภายใน (肺腑)

ลำดับ	สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	ความหมาย
86.	gǎn rén fèi fǔ 感人 肺腑 เป็นที่ซาบซึ้งใจ อวัยวะภายใน	‘ทำให้ผู้คนรู้สึกตื่นตันใจ’ หมายถึง เป็นที่ซาบซึ้งถึงกันบึ้งของหัวใจ หรือ เป็นที่ซาบซึ้งอย่างสุดหัวใจ

หมวด จมูก (鼻子)

ลำดับ	สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	ความหมาย
87.	yǎng rén bí xī 仰 人 鼻 息 อาศัย คน จมูก หายใจ	‘ยืมจมูกคนอื่นหายใจ’ หมายถึง อาศัยผู้อื่นทำงานมักไม่สะดวกเหมือน ทำด้วยตนเอง

หมวด ท้อง (肚)

ลำดับ	สำนวนจีนที่มีคำเกี่ยวกับอวัยวะ	ความหมาย
88.	zǎixiàng dù lì hǎo chēngchuán 宰相 肚 里 好 撑 船 อัครเสนาบดี ท้อง ใน ได้ ถ่อเรือ	‘ในท้องอัครเสนาบดีกว้างพอที่จะถ่อเรือได้’ พรรณนาว่า เป็นที่มีจิตใจกว้างขวาง

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางสาวรวีวรรณ จิราภรณ์ไพศาล
วัน เดือน ปีเกิด	26 กุมภาพันธ์ 2540
ประวัติการศึกษา	สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษาจากโรงเรียน พระแม่สกลสงเคราะห์ จังหวัดนนทบุรี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะอักษรศาสตร์ สาขาวิชาเอเชียศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม